

Kriminaalmenetluse seadustiku muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seadus (kriminaalmenetluse seadustiku revisjon)

§ 1. Kriminaalmenetluse seadustiku muutmine

Kriminaalmenetluse seadustikus tehakse järgmised muudatused:

1) paragrahvi 19 lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Ringkonnakohtus arutab vähemalt kolmest ringkonnakohtunikust koosnevas kohtukoosseisus:

1) kriminaalasja apellatsiooni korras;
2) määruskaebusi kriminaalmenetluse lõpetamise või sellest keeldumise määruste peale, samuti määruskaebusi käesoleva seadustiku § 189 lõikes 3, § 390 lõikes 4, §-s 402 ja § 403⁹ lõikes 1 ning süüteomenetluses tekitatud kahju hüvitamise seaduse § 17 lõikes 3 ning § 19 lõigetes 1 ja 3 nimetatud kohtulahendite peale.“;

2) paragrahvi 19 täiendatakse lõigetega 1¹ ja 1² järgmises sõnastuses:

„(1¹) Ringkonnakohtunik ainuisikuliselt:

1) toimetab eelmenetlust kõigis kriminaalajades;
2) vaatab läbi käesoleva paragrahvi lõike 1 punktis 2 nimetatata määruskaebusi ja käesoleva seadustiku §-s 208 nimetatud kaebusi.

(1²) Korraldava määruse, mille peale ei saa seadusest tulenevalt edasi kaevata, võib kõigis kriminaalajades kogu menetluse vältel teha ringkonnakohtunik ainuisikuliselt.“;

3) paragrahvi 19 lõiget 2 täiendatakse pärast sõnu „võib ringkonnakohtu“ sõnaga „kollegiaalsesse“;

4) paragrahvid 21 ja 22 tunnistatakse kehtetuks;

5) paragrahvi 24 lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Kriminaalasja arutamine allub maakohtule, kelle tööpiirkonnas on vähemalt üks kuritegudest toime pandud.“;

6) paragrahvi 24 täiendatakse lõikega 2¹ järgmises sõnastuses:

„(2¹) Erandlikel asjaoludel võib prokuratuur kriminaalmenetluse huvides taotleda üldkorrast erineva kohtualluvuse rakendamist ringkonnakohtu esimehelt, kelle tööpiirkonnas asuvas maakohtus prokuratuur kriminaalasja arutada soovib.“;

7) paragrahvi 24 lõige 4 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(4) Kohtueelses menetluses täidab kohtu ülesandeid ainuisikuliselt selle maakohtu kohtunik, kelle tööpiirkonnas on vähemalt üks kuritegudest toime pandud. Ühes kriminaalajas täidab kohtueelses menetluses kohtuniku ülesandeid võimaluse korral üks kohtunik. Kui kuriteo

toimepanemise kohta ei ole võimalik üheselt kindlaks määrata, täidab kohtu ülesandeid menetlustoimingu tegemise koha või menetlejate asukoha järgne maakohus. Jälitustoiminguks annab loa tööjaotusplaaniga määratud kohtunik, kes ei ole kohtu esimees.“;

8) paragrahvi 24 täiendatakse lõikega 4¹ järgmises sõnastuses:

„(4¹) Kohtulahendi täitmise seotud küsimustes täidab kohtu ülesandeid ainuisikuliselt selle maakohu kohtunik, kelle tööpiirkonnas kohtuotsust täidetakse, ning käesolevas seadustikus sätestatud juhtudel süüdimõistetud elukoha järgse maakohu kohtunik.

9) paragrahvi 27 lõikes 2 asendatakse sõnad „eeluurimiskohtunikuna loa teise ringkonnakohtu tööpiirkonnas asuva maakohu esimees või tema määratud kohtunik“ sõnadega „loa teise ringkonnakohtu tööpiirkonnas asuv maakohus“;

10) paragrahvi 35¹ lõike 1 teine lause muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„Õiguste selgitamine talletatakse taasesitamist võimaldaval viisil.“;

11) paragrahvi 36 tekst muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„Juriidilisest isikust kahtlustatav või süüdistatav osaleb kriminaalmenetluses oma seadusliku esindaja, seadusliku esindaja poolt volitatud töötaja, pankrotihalduri või lepingulise esindaja kaudu, kellel on kõik kahtlustatava või süüdistatava õigused ja kohustused. Juriidilise isiku nimel ütluste andmise õigus on juriidilisest isikust kahtlustatava või süüdistatava seaduslikul esindajal või pankrotihalduril.“;

12) paragrahvi 43 lõikes 4, § 67 lõigetes 1 ja 2, § 69¹ lõike 4 neljandas lauses, § 91 lõikes 6, § 124 lõikes 6, § 126 lõigetes 1¹, 2¹, 2² ja 4, § 126¹ lõikes 6, § 126⁴ lõigetes 1 ja 5, § 126⁶ lõikes 5, § 126⁷ lõikes 3, § 126⁸ lõikes 3, § 126¹³ lõigetes 4 ja 5, § 130 lõikes 6, § 131 lõikes 3¹, § 131¹ lõigetes 2 ja 4, § 134 lõikes 2, § 135 lõigetes 5² ja 6¹, § 141 lõikes 3, § 142 lõigetes 3, 8 ja 11, § 214 lõikes 3, § 215 lõikes 3, § 231 lõigetes 1 ja 5, § 447 lõigetes 2 ja 7, § 457 lõikes 4, § 479 lõikes 1, § 489⁴⁴ lõikes 1, § 499 lõikes 1, § 507 lõikes 3 ning § 508¹⁶ lõikes 2 asendatakse sõna „eeluurimiskohtunik“ sõnaga „kohus“ vastavas käändes;

13) paragrahvi 67 lõikes 2, § 124 lõikes 5, § 201 lõike 4 teises lauses, § 224 lõikes 1¹, § 226 lõikes 6, § 233 lõikes 1¹, § 239 lõikes 3, § 251 lõikes 1, § 256 lõikes 1, § 256⁴ lõikes 1, § 267 lõikes 6, § 268 lõikes 2, § 274 lõigetes 5 ja 6, § 275 lõikes 3, § 276² lõikes 1, § 286 lõikes 1, § 288² lõikes 1, §-s 301, § 309 lõikes 2, § 398 lõikes 3, § 403¹⁰ lõikes 1, § 415 lõikes 4, § 450 lõike 4 punktis 2, § 479 lõikes 1, § 502 lõike 4 punktis 3 ning § 503 lõikes 6 asendatakse sõna „prokurör“ sõnaga „prokuratuur“ vastavas käändes;

14) paragrahvi 208 lõigetes 5 ja 7, § 235¹ lõikes 1, § 245¹ lõikes 1, § 250 lõikes 1, § 253 sissejuhatavas lauseosas, § 254 lõikes 1, § 256⁴ lõikes 2, § 257 lõigetes 1 ja 3, § 257¹ lõikes 2, § 258 lõike 1 punktis 5, § 259 lõikes 5, § 262 pealkirjas ja lõikes 1, § 264 lõigetes 1–3, § 278 lõikes 2, § 279 lõikes 1, §-des 280¹–283, § 284 lõigetes 1 ja 2, § 287¹ lõigetes 1 ja 4, § 298 lõikes 1, § 300 lõikes 2, § 303 lõigetes 1 ja 2, § 325 lõikes 2, § 326 lõikes 1 ja lõike 2 sissejuhatavas lauseosas, § 327 lõike 1 punktis 2, § 339 lõike 1 punktis 5, §-s 405 ning § 406 lõigetes 1 ja 2 asendatakse sõna „kohtunik“ sõnaga „kohus“ vastavas käändes;

15) paragrahvi 45 lõige 3 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(3) Kaitsja osavõtt kohtueelsest menetlusest on kohustuslik alates kriminaaltoimiku tutvustamisest käesoleva seadustiku § 223 lõikes 3 sätestatud korras, välja arvatud juhul, kui menetletakse teise astme kuritegu, prokuratuur peab võimalikuks kriminaalasja lahendada lühimenetluses, sealhulgas kiirmenetluse vormis toimetatavas lühimenetluses, kahtlustatavat on teavitatud õigusest saada kaitsja abi, kaitsja saamise tingimustest ja kaitsja taotlemata jätmise tagajärgedest ning teavitamine on talletatud taasesitamist võimaldaval viisil, ent kahtlustatav ei ole kaitsja osalemist taotlenud ning prokuratuuri või kohtu hinnangul ei ole kaitsja osalemine õigusemõistmise huvides vajalik.“;

16) paragrahvi 49 lõike 1 punkt 2 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„2) on samas kriminaalasjas teinud käesoleva seadustiku §-s 89, 91, 102, 132, 134, 135, 137, 137¹, 141, 141¹, 141², 141³, 141⁴, 142, § 217 lõikes 5 või §-s 395¹ nimetatud või 126⁶, 126⁷, 126⁸ alusel tehtud kohtumääruse, välja arvatud kriminaalasja arutamisel kokkuleppe- ja käskmenetluses;“;

17) paragrahvi 49 lõikes 3 asendatakse sõna „Eeluurimiskohtuniku” sõnadega „Kohtueelses menetluses tehtud kohtu”;

18) paragrahvi 53 lõige 2 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(2) Kohtueelses menetluses lahendab prokuröri vastu esitatud taandamistaotluse kõrgemalseisev prokurör määrusega taotluse esitamisest alates viie tööpäeva jooksul. Kõrgemalseisva prokuröri määruse võib vaidlustada kohtus viie tööpäeva jooksul määruse saamisest.“;

19) paragrahvi 56 lõike 1 punktis 1 asendatakse sõna „eeluurimiskohtunik” sõnadega „kohtunik ainuisikuliselt”;

20) paragrahvi 59 lõikes 5 asendatakse sõna „päeva“ sõnaga „tööpäeva“;

21) paragrahvi 63 lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

“(1) Tõendiks kriminaalasjas on ütlus, asitõend või dokumentaalne tõend.”;

22) paragrahvi 67 lõikes 3 asendatakse arv „8“ arvuga „7“;

23) paragrahvi 67 lõige 4 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(4) Anonüümseks muudetud tunnistaja isiku- ja kontaktandmeid hoitakse kriminaaltoimikust eraldi. Nimetatud andmetega võib tutvuda üksnes menetleja.“;

24) paragrahvi 67¹ lõikes 2 ja § 69¹ lõike 4 esimeses lauses asendatakse sõnad „eeluurimiskohtuniku juures” sõnaga „kohtus”;

25) paragrahvi 68 lõikes 2 asendatakse sõnad „eest, mille kohta võetakse ülekuulamisprotokoll allkiri“ sõnadega „eest ja hoiatamine talletatakse taasesitamist võimaldaval viisil“;

26) paragrahvi 68 lõike 4 esimene lause muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

“Tunnistajat võib üle kuulata üksnes tõendamiseseme asjaolude ning tõendi lubatavust ja usaldusväärsust mõjutavate asjaolude kohta.”;

27) paragrahvi 69 lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

“(1) Menetleja võib korraldada isiku kaugülekuulamise, kui tema vahetu ülekuulamine on raskendatud, temale ebamõistlikult koormav või põhjustab ülemääraseid kulutusi, samuti isiku huvide kaitsmist silmas pidades.”;

28) paragrahvi 69 lõiked 3 ja 4 muudetakse ning sõnastatakse järgmiselt:

„(3) Kaugülekuulamine on lubatud ülekuulatava nõusolekul.

(4) Kohtueelses menetluses läbiviidav kaugülekuulamine salvestatakse ja koostatakse ülekuulamisprotokoll, mille kinnitab menetleja.”;

29) paragrahvi 69 lõikes 5 asendatakse sõna „tunnistaja“ sõnaga „isiku“;

30) paragrahvi 69¹ lõikes 1 asendatakse sõnad „eeluurimiskohtuniku juures kuulataks” sõnadega „kohtueelses menetluses kuulataks kohtus”;

31) paragrahvi 69¹ lõike 5 kolmandas lauses asendatakse sõnad „ülekuulamine eeluurimiskohtuniku juures“ sõnadega „ütluste deponeerimine“;

32) seadustikku täiendatakse §-ga 69² järgmises sõnastuses:

“§ 69². Kirjalik ütlus

(1) Menetleja võib kohtueelses menetluses kohustada tunnistajat, kannatanut, tsiviilkostjat või kolmandat isikut vastama esitatud küsimustele kirjalikult menetleja määratud tähtaja jooksul, kui menetleja leiab, et vahetu ülekuulamine kohtueelses menetluses ei ole otstarbekas.

(2) Isikule, keda kohustatakse küsimustele kirjalikult vastama, tuleb edastada teave tema õiguste, kohustuste ja vastutuse kohta ning selgitus, et hoolimata kirjalike ütluste andmisest võidakse teda kutsuda ülekuulamisele ja ütlusi andma kohtusse.

(3) Isik peab küsimustele kirjalikult vastates edastama menetlejale oma isiku- ja kontaktandmed.

(4) Isik allkirjastab oma vastused esitatud küsimustele ja kinnituse, et talle on tema õigusi, kohustusi ja vastutust tutvustatud ning et tema antud vastused on tõesed, välja arvatud juhul, kui kirjalikud ütlused on antud e-toimiku süsteemi vahendusel.

(5) Kirjalikke ütlusi andma kohustamine ei piira isiku vahetut ülekuulamist, kui selleks ilmneb vajadus.”;

33) paragrahvi 70 lõike 4 neljandas lauses asendatakse sõnad „mille koopia edastatakse taotlejale“ sõnadega „mis tehakse teatavaks“;

34) paragrahvi 72 lõike 1 punktist 3¹ jäetakse välja sõnad „eeluurimiskohtuniku või“;

35) paragrahvi 72 lõige 3 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

“(3) Käesoleva paragrahvi lõigetes 1, 2 ja 2¹ nimetatud isikutel ei ole õigust keelduda ütluste andmisest, kui ütluste andmisega nõustub isik, kelle huvides on saladuse hoidmise kohustus kehtestatud.”;

36) paragrahvi 74 lõike 1 punkt 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„1) tunnistaja isiku- ja kontaktandmed;“;

37) paragrahvi 75 lõikes 1 asendatakse sõnad „nimi, elu- või asukoht ja aadress, isikukood või selle puudumisel sünniaeg, kodakondsus, haridus, emakeel ning töökoht või õppeasutus“ sõnadega „isiku- ja kontaktandmed“;

38) paragrahvi 75 lõikes 3¹ asendatakse tekstiosa „koopia kahtlustatava ülekuulamise protokollist käesoleva seadustiku § 76 lõike 1 punktides 1–3 sätestatud ulatuses“ tekstiosaga „käesoleva seadustiku § 76 lõike 1 punktides 1–3 sätestatud teavet“;

39) paragrahvi 75 lõikes 4 asendatakse tekstiosa „ja § 68 lõikeid 3–6“ tekstiosaga „, § 68 lõikeid 3–6 ja § 69 lõikeid 1-3“;

40) paragrahvi 76 lõike 1 punkt 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„1) kahtlustatava isiku- ja kontaktandmed;“;

41) paragrahvi 76 lõike 1 punkt 2 tunnistatakse kehtetuks;

42) paragrahvi 78 lõige 2 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(2) Menetleja nõudmisel kinnitab vastastatav taasesitamist võimaldaval viisil iga protokollitud vastuse õigsust.“;

43) paragrahvi 81 lõige 4 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(4) Vajaduse korral esitatakse isik, asi või muu objekt äratundmiseks foto või salvestise järgi.“;

44) paragrahvi 81 lõikest 5 jäetakse välja sõna „, filmi“;

45) paragrahvi 89 lõikes 1, § 102 lõikes 2, § 141 lõikes 1, § 142 lõikes 2 ja § 217 lõikes 5 asendatakse sõnad „eeluurimiskohtuniku määruse või kohtumääruse“ sõnadega „kohtu määruse“;

46) paragrahvi 89 lõigetes 3 ja 5, § 141 lõikes 2, § 141¹ lõikes 6, § 141³ lõikes 3, § 143¹ lõikes 3, § 203¹ lõigetes 3 ja 7, § 206 lõigetes 2, 3 ja 4, § 265 lõikes 2, § 279 lõikes 2, § 370 lõikes 3, § 403⁹ lõigetes 2 ja 3, § 406 lõikes 5, § 415 lõikes 6 ning § 417 lõikes 4 asendatakse sõnad „määruse koopia“ sõnaga „määrus“ vastavas käändes;

47) paragrahvi 91 lõige 2 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(2) Kui käesolev seadustik ei sätesta teisiti, võib läbiotsimist toimetada prokuratuuri taotlusel kohtu määruse alusel. Kohtu määrus prokuratuuri läbiotsimistaotluse lahendamise kohta võib olla koostatud pealdisena prokuratuuri taotlusel.“;

48) paragrahvi 91 lõige 7 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(7) Läbiotsimist rakendades tutvustatakse isikule, kelle juures läbi otsitakse, või tema täisealisele perekonnaliikmele või selle juriidilise isiku või riigi või kohaliku omavalitsuse asutuse, kelle juures läbi otsitakse, esindajale läbiotsimismäärust. Tutvustamine talletatakse taasesitamist võimaldaval viisil. Käesoleva paragrahvi lõikes 5 nimetatud juhul selgitatakse läbiotsimist rakendades isikule, kelle juures läbi otsitakse, või tema täisealisele perekonnaliikmele või selle juriidilise isiku või riigi või kohaliku omavalitsuse asutuse, kelle juures läbi otsitakse, esindajale käesoleva paragrahvi lõikes 4 nimetatud asjaolusid ning põhjusi, miks läbiotsimist toimetatakse edasilükkamatult. Asjaolude selgitamine talletatakse taasesitamist võimaldaval viisil. Vastava isiku või esindaja puudumisel peab kaasama kohaliku omavalitsuse asutuse esindaja.“;

49) paragrahvi 92 lõikes 1¹ asendatakse sõnad „läbiotsimisprotokolli sissejuhatuses“ sõnaga „läbiotsimisprotokollis“;

50) paragrahvi 98 lõikes 3 asendatakse sõnad „eeluurimiskohtunik prokuratuuri taotlusel või kohus teda kohtumääruse“ sõnadega „kohus kohtueelses menetluses prokuratuuri taotlusel või kohtumenetluses prokuratuuri taotlusel või omal algatusel teda määruse“;

51) paragrahvi 102 lõike 3 teises lauses asendatakse sõnad „Prokuratuuri taotlusel võib eeluurimiskohtunik või kohus“ sõnadega „Kohus võib kohtueelses menetluses prokuratuuri taotlusel või kohtumenetluses prokuratuuri taotlusel või omal algatusel“;

52) paragrahvi 106 tekst muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

“(1) Ekspertiisimääruses märgitakse:

- 1) ekspertiisiks vajalikud lähteandmed;
- 2) ekspertiisi määramise ja selle tagamiseks korralduste tegemise põhjendus;
- 3) määratava ekspertiisi liik eriteadmiste valdkonna järgi;
- 4) ekspertiisimäärust täitva eksperdi nimi või asutuse nimetus;
- 5) kuriteosündmusega seotud ekspertiisiobjektide ning võrdlus- ja tutvumismaterjali andmed;
- 6) ekspertiisiülesanne;
- 7) ekspertiisi tähtaeg käesoleva seadustiku § 95 lõikes 3 sätestatud juhul.

(2) Käesoleva paragrahvi lõike 1 punktis 2 nimetatud põhjendused võib määruses esitamata jätta, kui ekspertiisi tagamiseks käesoleva seadustiku § 99 lõikes 1 nimetatud meetmeid ei rakendata.

(3) Kui ekspertiis korraldatakse riiklikus ekspertiisiasutuses, ei määrata eksperti nimeliselt. Ekspertide komisjoni võib kaasata eksperdina isiku, kes ei tööta riiklikus ekspertiisiasutuses.

(4) Ekspertidele ei ole lubatud esitada:

- 1) õiguslikke ega eksperdi eriala väliseid küsimusi;
- 2) küsimusi, millele vastamine ei eelda eriteadmiste tuginevate järelduste tegemist.“;

53) paragrahvi 107 tekst muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Ekspertiisiaktis märgitakse:

- 1) akti koostamise kuupäev ja koht;
- 2) ekspertiisi määramise andmed;
- 3) ekspertiisiks vajalikud lähteandmed;
- 4) ekspertiisi liik;

- 5) andmed eksperdi kohta;
  - 6) ekspertiisiobjekti nimetus või selle isiku nimi, kellele ekspertiis tehti;
  - 7) ekspertiisimaterjali täiendamise andmed;
  - 8) ekspertiisiülesanne;
  - 9) viide ekspertiisi tegemise juures viibinud isikutele;
  - 10) ekspertiisiks esitatud asitõendi, võrdlusmaterjali, ekspertiisimaterjali või -objekti suhtes võetavad meetmed;
  - 11) uuringute, analüüside, testide või muu eksperdiarvamuse kujunemiseks vajaliku kirjeldus;
  - 12) eksperdiarvamus.
- (2) Kui ekspertiis tehakse riiklikus ekspertiisiasutuses, võib koostada põhistamata ekspertiisiakti, milles viidatakse kasutatud meetodikatele või ekspertiisiasutuses selle ekspertiisiliigi kohta kehtestatud korrale.
  - (3) Menetleja määruse alusel koostatakse põhistatud ekspertiisiakt.
  - (4) Ekspertiisiaktis ei ole vaja korrata teavet, mis sisaldub ekspertiisimääruses.
  - (5) Kui ekspertiisi teeb vannutamata isik, tehakse akti märge, et teda on hoiatatud kriminaalkaristuse eest.
  - (6) Kui ekspertide komisjon ei jõua ühisele arvamusel, lisatakse eriarvamusel jäänud eksperdi arvamus ekspertiisiaktile.
  - (7) Kui eksperdile esitatud küsimus on õiguslik või eksperdi eriala väline või kui küsimusele vastamine ei eelda eriteadmiste tuginevate järelduste tegemist, keeldub ekspert ekspertiisiaktis sellele vastamast.
  - (8) Ekspertiisiakt kinnitatakse ekspertiisi teinud eksperdi või ekspertide poolt.“;

54) paragrahvi 109 tekst muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

“(1) Vajaduse korral kuulatakse ekspert kohtueelses menetluses üle. Eksperdi ülekuulamisel juhendatakse käesoleva seadustiku § 66 lõikest 2¹ ning §-dest 68 ja 69, arvestades käesolevast paragrahvist tulenevaid erisusi.

(2) Eksperdi võib üle kuulata järgmiste asjaolude kohta:

- 1) tõendamiseseme asjaolud, mida ekspert on vahetult tajunud;
- 2) eksperdi osavõtul tehtud menetlustoimingu käik;
- 3) eksperdi pädevus, kogemused ja muud tema arvamusel usaldusväärset mõjutavad asjaolud;
- 4) eksperdi poolt kriminaalasjas tehtud uuringud, nende tulemused ja tema eriteadmiste tuginevad järeldused;
- 5) muud asjaolud, mille kohta ekspert oskab anda selgitusi oma eriteadmiste tõttu, kui see on vajalik tõendamiseseme asjaolude paremaks mõistmiseks.”;

55) paragrahvi 109¹ lõiked 3 ja 4 muudetakse ning sõnastatakse järgmiselt:

“(3) Õigusküsimuses võib kaasata asjatundja väljaspool Eesti Vabariiki kehtiva õiguse, rahvusvahelise õiguse või tavaõiguse väljaselgitamiseks.

(4) Asjatundja kuulatakse vajaduse korral üle eksperdi ülekuulamise kohta kehtivate sätete kohaselt.”;

56) paragrahvi 109¹ lõige 5 tunnistatakse kehtetuks;

57) seadustiku 3. peatüki 9. jao pealkirjas asendatakse sõna „Dokument“ sõnadega „Dokumentaalne tõend“;

58) paragrahv 123 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

“§ 123. Dokumentaalne tõend

(1) Dokumentaalne tõend on igasugune kirjalikult, pildistades või video-, heli- või elektrooniliselt salvestades või muu andmesalvestusega jäädvustatud dokument või muu teabetalletus, mis sisaldab andmeid asja lahendamiseks tähtsust omavate asjaolude kohta ja mis on antud taasesitamist võimaldaval viisil.

(2) Dokumentaalne tõend on ka uurimis- või jälitustoimingu ja kohtuistungis protokoll.

(3) Dokumentaalne tõend on asitõend, kui sellel on käesoleva seadustiku § 124 lõikes 1 loetletud tunnused.”;

59) seadustikku täiendatakse §-ga 124¹ järgmises sõnastuses:

“§ 124¹. Dokumentaalse tõendi ja asitõendi võtmine kriminaalasja juurde

(1) Dokumentaalsed tõendid ja asitõendid, mida isikud menetlejale üle annavad, võetakse kriminaalasja juurde, kui need on asjakohased ning nende päritolu, terviklikkus ja ehtsus on tuvastatavad ütlustega või muul viisil.

(2) Kui dokumentaalne tõend või asitõend antakse menetlejale üle, võtab menetleja meetmeid, et tõend oleks hiljem selgesti identifitseeritav ning et kriminaaltoimikust nähtuks, kellelt ja millal dokumentaalne tõend või asitõend on vastu võetud ning kuidas on tuvastatav selle päritolu, terviklikkus ja ehtsus.”;

60) paragrahvi 125 lõikest 5 jäetakse välja sõnad „oma allkirjaga koopial“;

61) paragrahvi 126⁴ lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Jälitustoimingu võib teha prokuratuuri või kohtu kirjalikul loal. Kohus otsustab loa andmise määrusega prokuratuuri põhjendatud taotluse alusel. Kohus vaatab prokuratuuri põhjendatud taotluse läbi viivitamata ja annab määrusega jälitustoiminguks loa või keeldub selle andmisest. Kohus võib prokuratuuri põhjendatud taotluse alusel otsustada määrusega loa andmise ka sellise jälitustoimingu tegemiseks, milleks on käesoleva peatüki kohaselt nõutav prokuratuuri luba.“;

62) paragrahvi 126¹³ lõiget 3 täiendatakse kolmanda lausega järgmises sõnastuses:

„Isiku võib prokuratuuri loal käesoleva seadustiku §-s 126⁹ sätestatud jälitustoimingu puhul jätta jälitustoimingust teavitamata tähtajatult.“;

63) paragrahvid 127 ja 128 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„§ 127. Tõkendi valimine ja kohaldamine

(1) Tõkendit või muud kriminaalmenetluse tagamise vahendit valides arvestatakse kriminaalmenetlusest või kohtuotsuse täitmisest kõrvalehoidumise, kuritegude toimepanemise jätkamise või tõendite hävitamise, muutmise ja võltsimise võimalikkust, kuriteo eest ettenähtud karistuse raskust, kahtlustatava, süüdistatava, süüdimõistetud või juriidilisest isikust kahtlustatava või süüdistatava esindaja isikut, tema tervist, perekonnaseisu ja muid tõkendi või muu kriminaalmenetluse tagamise vahendi kohaldamise seisukohalt tähtsaid asjaolusid.

(2) Tõkendi muutmisel järgitakse käesoleva seadustiku sätteid tõkendi kohaldamise kohta.

(3) Kahtlustatava või süüdistatava või juriidilisest isikust kahtlustatava või süüdistatava esindaja suhtes võib samal ajal kohaldada mitut käesolevas peatükis sätestatud tõkendit või

muud kriminaalmenetluse tagamise vahendit, välja arvatud juhul, kui see ei ole võimalik tõkendi olemusest tulenevalt.

(4) Kahtlustatava või süüdistatava või juriidilisest isikust kahtlustatava või süüdistatava esindaja suhtes, keda ei vahistata, võib iseseisvalt või koos muu tõkendiga kohaldada ka käesolevas peatükis nimetatud tõkendi, mis kohustab isikut teatud teoks või sellest hoidumiseks, kui puudutatud isik või tema seaduslik esindaja on sellega nõus. Käesolevas lõikes nimetatud tõkendi kohaldab kohtueelses menetluses prokuratuur või kohtumenetluses kohus prokuratuuri taotlusel määrusega, milles on kohustuslik tegu või sellest hoidumine täpselt kirjeldatud ning millega nõustumist puudutatud isik või tema seaduslik esindaja oma allkirjaga kinnitab.

(5) Käesoleva paragrahvi lõikes 4 ja käesoleva seadustiku §-des 128–128² nimetatud tõkendi kohaldamiseks koostab menetleja määruse, millega tutvumist kahtlustatav või süüdistatav või juriidilisest isikust kahtlustatava või süüdistatava esindaja kinnitab taasesitamist võimaldaval viisil. Määruse tutvustamisel hoiatatakse isikut, et tõkendi rikkumise korral võidakse teda trahvida või kohaldada tema suhtes raskemat või täiendavat tõkendi.

(6) Tõkendi rikkunud isikut võib kohus kohtueelses menetluses prokuratuuri taotlusel või kohtumenetluses kohtumenetluse poole taotlusel või enda algatusel trahvida kohtumääruse alusel.

(7) Kohtueelses menetluses ei või käesoleva paragrahvi lõikes 4 ja käesoleva seadustiku §-des 128–128² nimetatud tõkendi kohaldada kauem kui üks aasta. Kriminaalasja erilise keerukuse või mahukuse korral või kriminaalmenetluses tehtava rahvusvahelise koostööga kaasnevatel erandlikel asjaoludel võib prokuratuur pikendada nimetatud tõkendi tähtaega kohtueelses menetluses kuni kahe aastani.

(8) Kui tõkendi kohaldatakse alaealisele kahtlustatavale või süüdistavale, ei tohi see takistada tema poolt koolikohustuse või muu seadusega alaealisele ettenähtud kohustuse täitmist või õiguse kasutamist. Kui takistamist ei ole võimalik ära hoida, ei tohi tõkendi kohaldamise kestus alaealise kohustuse täitmist või õiguse kasutamist ajaliselt ülemäära piirata.

§ 128. Liikumispiirang

(1) Liikumispiirang on kahtlustatava või süüdistatava või juriidilisest isikust kahtlustatava või süüdistatava esindaja üks või mitu järgmist kohustust:

1) mitte lahkuda oma eluruumiks olevalt kinnisasjalt või korteriomandi reaalosast ning korteriomandiga seotud kinnisasja kaasomandi piiridest, välja arvatud menetleja lubatud ajal ja juhul;

2) mitte lahkuda oma elukohast ilma menetleja loata kauemaks kui kolmeks ööpäevaks;

3) mitte viibida teatud isiku läheduses või teatud kohas;

4) mitte lahkuda Eesti Vabariigi territooriumilt ja mitte viibida väljaspool Eesti Vabariigi territooriumi ilma menetleja loata;

5) mitte väljuda Schengeni liikmesriigist ja mitte viibida väljaspool Schengeni liikmesriigi territooriumi ilma menetleja loata.

(2) Kahtlustataval või süüdistataval keelatakse viibida tema elu-, töö- või äritegevuse kohas või läheneda tema leibkonnaliikmele või praegusele või endisele perekonnaliikmele käesoleva seadustiku § 141¹ lõike 1 punkti 1 või 2 alusel ning §-s 141¹ sätestatud korras.

(3) Käesoleva paragrahvi lõike 1 punktis 1 nimetatud kohustust kohaldatakse prokuratuuri taotlusel kohtu määrusega.“;

64) seadustikku täiendatakse §-dega 128¹ ja 128² järgmises sõnastuses:

„§ 128¹. Suhtluspiirang

(1) Suhtluspiirang on kahtlustatava või süüdistatava või juriidilisest isikust kahtlustatava või süüdistatava esindaja kohustus mitte suhelda menetleja poolt määratud isikuga.

(2) Kahtlustataval või süüdistataval keelatakse suhelda tema leibkonnaliikmega või praeguse või endise perekonnaliikmega käesoleva seadustiku § 141¹ lõike 1 punkti 3 alusel ning §-s 141¹ sätestatud korras.

(3) Suhtluspiirangut võib kohaldada ka selliselt, et keelatakse üksnes teatud vormis või teatud sisuga suhtlemine või lubatakse üksnes teatud vormis või teatud sisuga suhtlemine.

§ 128². Tegutsemiskohustus

(1) Tegutsemiskohustus on kahtlustatava või süüdistatava või juriidilisest isikust kahtlustatava või süüdistatava esindaja üks või mitu järgmist kohustust:

1) teavitada menetlejat elukohamuutusest;

2) viibida kindlaksmääratud ajal kindlaksmääratud kohas;

3) ilmuda menetleja määratud ajavahemike järel menetleja juurde;

4) kontrollida menetleja määratud ajavahemike järel regulaarselt, kas menetleja on talle tema elektrooniliste kontaktandmete aadressil saatnud teate, teatega tutvuda ning saata menetlejale menetleja määratud tähtaja jooksul, mis ei või olla lühem kui üks ööpäev teate saatmisest, vastus teate kättesaamise ja sellega tutvumise kohta;

5) kontrollida menetleja määratud ajavahemike järel regulaarselt, kas menetleja on talle tema postiaadressil saatnud teate, teatega tutvuda ning saata menetlejale menetleja määratud tähtaja jooksul, mis ei või olla lühem kui üks ööpäev teate postiaadressil kohaletoimetamisest, vastus teate kättesaamise ja sellega tutvumise kohta;

6) ilmuda kriminaalhooldaja määratud ajavahemiku järel kriminaalhooldaja juurde, kui tegemist on kuni kahekümne ühe aastase kahtlustatava või süüdistatavaga.

(2) Enne tegutsemiskohustuse kohaldamist peab menetleja veenduma, et kahtlustatav või süüdistatav või juriidilisest isikust kahtlustatava või süüdistatava esindaja on võimeline kohustust täitma.“;

65) paragrahvi 130 lõige 2 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(2) Kahtlustatava või süüdistatava võib kohus vahistada määruse alusel kohtueelses menetluses prokuratuuri taotlusel ja kohtumenetluses omal algatusel või prokuratuuri taotlusel, kui kahtlustatav või süüdistatav võib kriminaalmenetlusest kõrvale hoiduda või jätkuvalt toime panna kuritegusid ning vahistamine on vältimatult vajalik.“;

66) paragrahvi 131 lõigetes 2, 3 ja 4, § 135 lõike 5 teises lauses ja § 217 lõikes 8 asendatakse sõnad „eeluurimiskohtuniku juurde“ sõnaga „kohtusse“;

67) paragrahvi 131 täiendatakse lõikega 3⁴ järgmises sõnastuses:

„(3⁴) Kohus võib vahistamismääruse põhjendused esitada 48 tunni jooksul vahistamismääruse tegemisest. Vahistamismääruse kuulutamisel selgitab kohus suuliselt vahistamismääruse olulisemaid põhjendusi.“;

68) paragrahvi 132 lõige 2 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(2) Vahistamismäärus edastatakse vahistatule.“;

69) paragrahvi 133 lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Kohus teatab alaealise vahistamisest viivitamata tema vanemale või seaduslikule esindajale, muu isiku vahistamisest viivitamata tema soovil tema lähedasele ning töö- või õppimiskohta.“;

70) paragrahvi § 133 lõikes 3 asendatakse sõnad „vahistamismääruse või kohtuotsuse koopia“ sõnadega „vahistamismäärus või kohtuotsus“;

71) paragrahvi 134 lõikest 1, § 135 lõike 1 esimesest lausest, § 141¹ lõike 6 teisest lausest, § 141² lõikest 2¹ ja § 141³ lõikest 1 jäetakse välja sõnad „eeluurimiskohtunik või“;

72) paragrahvi 135 lõige 5¹ muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(5¹) Kohus võib omal algatusel või prokuratuuri taotlusel koos kaitsjoni määramisega kohaldada kahtlustatava või süüdistatava suhtes muud käesolevas peatükis ettenähtud tõkendit või muud kriminaalmenetluse tagamise vahendit.“;

73) paragrahvi 135 lõige 6 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(6) Kui kahtlustatav või süüdistatav hoidub kriminaalmenetlusest kõrvale, paneb toime tahtliku kuriteo või rikub tõkendit või muud tema suhtes kohaldatud kriminaalmenetluse tagamise vahendit, kantakse kaitsjon pärast kriminaalmenetluse kulude hüvitamiseks vajaliku summa mahaarvamist kohtuotsuse või kriminaalmenetluse lõpetamise määruse alusel riigituludesse.“;

74) paragrahvid 137 ja 137¹ muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„§ 137. Kaitsjoni põhjendatuse kontroll

(1) Kahtlustatav, süüdistatav või kaitsja võib kohtule esitada taotluse kontrollida kaitsjoni põhjendatust pärast nelja kuu möödumist selle kohaldamisest.

(2) Kohus vaatab taotluse läbi selle saamisest alates viie päeva jooksul. Kohtusse kutsutakse prokurör ja kaitsja ning vajaduse korral isik, kellele kaitsjonit kohaldati. Uue taotluse võib esitada pärast käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud tähtaja möödumist eelmise taotluse läbivaatamisest.

(2¹) Kohus võib käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud isikute osavõtu taotluse lahendamiseks korraldada tehnilise lahenduse abil, mis vastab käesoleva seadustiku § 69 lõike 2 punktis 1 nimetatud nõuetele.

(3) Taotluse lahendamiseks tutvub kohus kriminaaltoimikuga. Taotlus lahendatakse kohtu määrusega, mida ei saa edasi kaevata.

(3¹) Kui kohus leiab, et kaitsjoni edasine kohaldamine ei ole põhjendatud, tuleb kohtu määrukses märkida, kas kaitsjon tagastatakse või kohaldatakse kahtlustatava või süüdistatava suhtes vahi all pidamist.

§ 137¹. Elektrooniline valve tõkendina

(1) Kahtlustatava, süüdistatava, kaitsja või prokuratuuri taotlusel võib kohus asendada vahistamise kohustusega alluda karistusseadustiku §-s 75¹ sätestatud elektroonilisele valvele või kohaldada prokuratuuri taotlusel elektroonilist valvet kahtlustatavana kinni peetud isiku, vabaduses viibiva kahtlustatava või süüdistatava suhtes. Elektroonilist valvet kohaldatakse kahtlustatava või süüdistatava nõusolekul.

(2) Elektroonilise valve tähtaeg võib olla kuni kaksteist kuud. Määratud tähtaja möödumisel otsustab kohus prokuratuuri taotlusel või omal algatusel edasise tõkendi kohaldamise. Elektroonilise valve all olemise aega ei loeta eelvangistuseks või kinnipidamiseks ning seda ei arvata karistusaja hulka.

(3) Kui kohus saab käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud elektroonilise valve kohaldamise taotluse, teeb ta kahtlustatava või süüdistatava elukoha järgsele kriminaalhooldusametnikule ülesandeks esitada viie tööpäeva jooksul arvamus elektroonilise valve kohaldamise võimalikkuse kohta, kui prokuratuur ei ole nimetatud arvamust juba taotlusele lisanud.

(4) Elektroonilise valve kohaldamise taotluse lahendamiseks kutsutakse või toimetatakse kohtusse kahtlustatav või süüdistatav, kutsutakse prokurör ning kahtlustatava või süüdistatava taotlusel kaitsja ja kuulatakse ära nende arvamus.

(5) Kohus võib korraldada käesoleva paragrahvi lõikes 4 nimetatud isikute osavõtu elektroonilise valve kohaldamise taotluse lahendamisest tehnilise lahenduse abil, mis vastab käesoleva seadustiku § 69 lõike 2 punktis 1 nimetatud nõuetele.

(6) Enne elektroonilise valve kohaldamise üle otsustamist tutvustab kohus käesoleva paragrahvi lõikes 4 nimetatud isikutele kriminaalhooldaja arvamust kahtlustatava või süüdistatava elukohas elektroonilise valve kohaldamise võimalikkuse kohta. Kriminaalhooldaja arvamusega võib elektroonilist valvet kohaldada juhul, kui kohus peab piisavaks elektroonilise valve kohaldamist selliste kahtlustatava või süüdistatava ütluste alusel, mis kinnitavad elektroonilise valve kohaldamise võimalikkust.

(7) Elektroonilist valvet kohaldatakse kohtu määrusega. Kohus annab määruses juhised elektroonilise valve seadme liigi valikuks ja elektroonilise valve kohaldamiseks vajaliku ajakava koostamiseks ning muutmiseks.

(8) Kahtlustatav või süüdistatav vabastatakse vahi alt ning talle kohaldatakse elektroonilist valvet pärast määruskaebuse esitamise tähtaja möödumist või kõrgema astme kohtus tehtud kohtumääruse jõustumist. Kahtlustatavana kinni peetud isikule või vabaduses viibivale kahtlustatavale või süüdistatavale elektroonilise valve kohaldamise määрус jõustub selle tegemise päeval. Elektroonilise valve seade paigaldatakse kolme tööpäeva jooksul määruse jõustumisest.

(9) Kui kahtlustatav või süüdistatav ei allu elektroonilisele valvele, otsustab kohus prokuratuuri taotlusel või omal algatusel edasise tõkendi kohaldamise.

(10) Kahtlustatav, süüdistatav või kaitsja võib kohtule esitada taotluse kontrollida elektroonilise valve põhjendatust selle kohaldamisest nelja kuu möödumisel. Kohtunik vaatab taotluse läbi selle saamisest alates viie päeva jooksul. Kohtuniku juurde kutsutakse käesoleva paragrahvi lõikes 4 nimetatud isikud. Uue taotluse võib esitada pärast nelja kuu möödumist eelmise taotluse läbivaatamisest.

(11) Elektroonilise valve kohaldamise või sellest keeldumise, tähtaja pikendamise või sellest keeldumise peale võib prokuratuur, kahtlustatav, süüdistatav või kaitsja esitada määruskaebuse käesoleva seadustiku 15. peatükis sätestatud korras.“;

75) paragrahvi 138 lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Menetleja kutsel ilmutata jäänud väljakutsutut trahvib kohus kohtueelses menetluses prokuratuuri taotlusel ja kohtumenetluses prokuratuuri taotlusel või omal algatusel kohtumääruse alusel või kohaldab talle kuni viis päeva aresti.“;

76) paragrahvi 138¹ lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Kui kohtul on käesolevas seadustikus sätestatud juhul õigus määrata rahatrahv, võib selle suurus olla kuni 3200 eurot, kui käesolevas seadustikus ei ole ette nähtud teisiti. Rahatrahvi suurst määrates arvestab kohus isiku varalist seisundit ja muid asjaolusid.“;

77) paragrahvi 141¹ lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Kannatanu eraelu või muude isikuõiguste kaitseks võib prokuratuuri taotlusel ja kohtu määruse alusel kahtlustataval või süüdistataval keelata:

- 1) viibimise tema elu-, töö- või äritegevuse kohas;
- 2) lähenemise tema leibkonnaliikmele või praegusele või endisele perekonnaliikmele;
- 3) suhtlemise tema leibkonnaliikmega või praeguse või endise perekonnaliikmega.“;

78) paragrahvi 141¹ täiendatakse lõigetega 1²–1⁴ järgmises sõnastuses:

„(1²) Käesoleva paragrahvi lõike 1 punktis 3 sätestatud keeldu võib kohaldada ka selliselt, et keelatakse üksnes teatud vormis või teatud sisuga suhtlemine või lubatakse üksnes teatud vormis või teatud sisuga suhtlemine.

(1³) Edasilükkamatul juhul võib käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud lähenemiskeelu kehtestada prokuratuuri määrusega ning ilma kannatanu nõusolekuta. Sellisel juhul teatab prokuratuur lähenemiskeelu kehtestamisest kahe tööpäeva jooksul kohtule, kes otsustab kannatanu nõusolekut arvesse võttes lähenemiskeelu lubatavaks tunnistamise.

(1⁴) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud ajutise lähenemiskeelu kohaldamise määrus ja lõikes 1³ sätestatud lähenemiskeelu lubatavaks tunnistamise määrus võivad olla koostatud pealdisena prokuratuuri taotlusel või määrusel.“;

79) paragrahvi 141¹ lõiked 3 ja 3¹ muudetakse ning sõnastatakse järgmiselt:

„(3) Ajutise lähenemiskeelu kohaldamise määrust tegemiseks või käesoleva paragrahvi lõikes 1³ nimetatud prokuratuuri määruse lubatavaks tunnistamisel tutvub kohus kriminaaltoimikuga ja küsitleb kahtlustatavat või süüdistatavat ja vajaduse korral kannatanut ajutise lähenemiskeelu taotluse põhjendatuse selgitamiseks. Kohtuniku juurde kutsutakse ka prokurör ja kahtlustatava või süüdistatava taotlusel kaitsja ning kuulatakse nende arvamust.

(3¹) Kohus võib käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud isikute osavõtu lähenemiskeelu kohaldamise taotluse lahendamise korraldada tehnilise lahenduse abil, mis vastab käesoleva seadustiku § 69 lõike 2 punktis 1 nimetatud nõuetele.“;

80) paragrahvi 141² lõike 1 esimesest lausest jäetakse välja sõnad „eeluurimiskohtunikule või“;

81) paragrahvi 141² lõike 2 esimene ja teine lause muudetakse ning sõnastatakse järgmiselt:

„Kohus vaatab taotluse läbi selle saamisest alates viie päeva jooksul. Kohtusse kutsutakse prokurör, kahtlustatav või süüdistatav ning kahtlustatava või süüdistatava taotlusel kaitsja.“;

82) paragrahvi 141³ lõige 2 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(2) Ajutise lähenemiskeelu tingimuste muutmise või tühistamise määruse tegemiseks tutvub kohus kriminaaltoimikuga ja küsitleb kahtlustatavat või süüdistatavat ja kannatanut taotluse põhjendatuse selgitamiseks. Kohtusse kutsutakse prokurör, kannatanu, kahtlustatav või süüdistatav ning kahtlustatava või süüdistatava taotlusel kaitsja.“;

83) seadustikku täiendatakse §-dega 141⁵–141⁷ järgmises sõnastuses:

„§ 141⁵. Juriidilise isiku jagunemise, ühinemise ja likvideerimise keeld

(1) Kahtlustatavast ja süüdistatavast juriidilisel isikul on keelatud jagunemine, ühinemine ja likvideerimine kriminaalmenetluse ajal.

(2) Prokuratuur teavitab Tartu Maakohtu registriosakonda juriidilise isiku jagunemise, ühinemise ja likvideerimise keelust. Kui juriidilise isiku suhtes kriminaalmenetlus lõpetatakse või kui kriminaalasjas on jõustunud kohtuotsus, teavitab prokuratuur Tartu Maakohtu registriosakonda viivitamata jagunemise, tühistamise ja likvideerimise keelu lõppemisest.

(3) Prokuratuuri määruse alusel võib põhjendatud juhul lubada kriminaalmenetluse ajal juriidilise isiku jagunemist, ühinemist või likvideerimist.

§ 141⁶. Juriidilise isiku tehingu tegemise keeld

(1) Juriidilise isiku suhtes kriminaalmenetluse läbiviimise tagamiseks võib prokuratuuri taotlusel kohtu määruse alusel keelata kahtlustataval või süüdistataval juriidilisel isikul teatud tehingute tegemise.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud keeldu rikkuv tehing on tühine.

(3) Edasilükkamatul juhul võib kahtlustataval või süüdistataval juriidilisel isikul teatud tehingute tegemise keelata kohtu loata prokuratuuri määruse alusel. Kohtule tuleb tehingu tegemise keelust teatada keelamisest 24 tunni jooksul ning kohus otsustab loa andmise või sellest keeldumise viivitamata. Kui kohus keeldub loa andmisest, teavitab prokuratuur Tartu Maakohtu registriosakonda viivitamata keelu tühisusest.

(4) Juriidilise isiku tehingu tegemise keelu määrust tutvustatakse viivitamata kahtlustatava või süüdistatava juriidilise isiku esindajale ja tutvustamine talletatakse taasesitamist võimaldaval viisil. Kui määruse tutvustamine ei ole võimalik, siis edastatakse määrus kahtlustatava või süüdistatava juriidilise isiku esindajale.

(5) Juriidilise isiku tehingu tegemise keelu kohta äriregistrisse või mittetulundusühingute ja sihtasutuste registrisse märke kandmiseks edastab prokuratuur määruse Tartu Maakohtu registriosakonnale.

(6) Kui kahtlustatava või süüdistatava juriidilise isiku tehingu tegemise keelu alus langeb ära, tühistab kohus keelu määrusega. Määruse ära kirja edastab prokuratuur Tartu Maakohtu registriosakonnale.

§ 141⁷. Juriidilise isiku jagunemise, ühinemise ja likvideerimise ning tehingu tegemise keelu põhjendatuse kontroll

(1) Kahtlustatavast või süüdistatavast juriidilise isiku esindaja või kaitsja võib kohtule esitada taotluse kontrollida kahtlustatavast või süüdistatavast juriidilise isiku jagunemise, ühinemise ja likvideerimise või tehingu tegemise keelu põhjendatust keelu seadmisest nelja kuu jooksul. Uue taotluse võib esitada pärast nelja kuu möödumist eelmise taotluse läbivaatamisest.

- (2) Kohus vaatab taotluse läbi selle saamisest viie päeva jooksul. Kohtusse kutsutakse prokurör, kahtlustatavast või süüdistatavast juriidilise isiku esindaja ning kaitsja.
- (3) Kohus võib käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud isikute osavõtu taotluse lahendamise korraldada tehnilise lahenduse abil, mis vastab käesoleva seadustiku § 69 lõike 2 punktis 1 nimetatud nõuetele.
- (4) Taotluse lahendamiseks tutvub kohus kriminaaltoimikuga. Taotlus lahendatakse kohtu määrusega, mille peale võib prokuratuur, kahtlustatavast või süüdistatavast juriidilise isiku esindaja või kaitsja esitada määruskaebuse käesoleva seadustiku 15. peatükis sätestatud korras.
- (5) Kui kohus leiab, et jagunemise, ühinemise ja likvideerimise või tehingu tegemise keeld ei ole põhjendatud, teavitab prokuratuur Tartu Maakohtu registriosakonda viivitamata jagunemise, tühistamise ja likvideerimise keelu lõppemisest.“;

84) paragrahvi 142 lõige 5 muudetakse ja sõnastatakse ümber järgmiselt:

„(5) Vara arestimise määrust tutvustatakse viivitamata isikule, kelle vara arestitakse, või tema täisealisele perekonnaliikmele või kui arestitakse juriidilise isiku vara, siis tema esindajale ning tutvustamine talletatakse taasesitamist võimaldaval viisil. Kui tutvustamine ei ole võimalik, siis edastatakse määrus isikule, kelle vara arestitakse, või arestitava vara omanikuks oleva juriidilise isiku esindajale. Kui menetlustoimingu rakendamise käigus võetakse vara ära, siis peab ettenähtud isiku või esindaja puudumisel kaasama kohaliku omavalitsuse asutuse esindaja.“;

85) seadustikku täiendatakse §-ga 142¹ järgmises sõnastuses:

„§ 142¹. Konfiskeerimise, selle asendamise, tsiviilhagi, avalik-õigusliku nõudeavalduse ja varalise karistuse tagamise abinõu põhjendatuse kontroll

- (1) Kahtlustatav, süüdistatav, kaitsja, tsiviilkostja või kolmas isik võib kohtule esitada taotluse kontrollida käesoleva seadustiku § 141⁴ alusel kohaldatud tagamise abinõu põhjendatust pärast nelja kuu möödumist selle kohaldamisest.
- (2) Kohus vaatab taotluse läbi selle saamisest alates viie päeva jooksul. Kohus võib taotluse läbivaatamiseks vajaduse korral korraldada istungi. Kohtusse kutsutakse prokurör ja taotluse esitaja. Uue taotluse võib esitada pärast käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud tähtaja möödumist eelmise taotluse läbivaatamisest.
- (3) Kohus võib käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud isikute osavõtu taotluse lahendamise korraldada tehnilise lahenduse abil, mis vastab käesoleva seadustiku § 69 lõike 2 punktis 1 nimetatud nõuetele.
- (4) Taotluse lahendamiseks tutvub kohus kriminaaltoimikuga. Taotlus lahendatakse kohtu määrusega, mille peale võib käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud isik esitada määruskaebuse käesoleva seadustiku 15. peatükis sätestatud korras.
- (5) Kui kohus leiab, et käesoleva seadustiku § 141⁴ alusel kohaldatud tagamise abinõu edasine kohaldamine ei ole põhjendatud, tuleb kohtu määruses märkida, kas tagamise abinõu lõpetatakse või kohaldatakse kahtlustatava või süüdistatava suhtes muud tõkendit.“;

86) paragrahvi 143¹ lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Kui on piisav alus oletada, et vahistuses või vangistuses viibiv või aresti kandev kahtlustatav või süüdistatav võib oma tegevusega oluliselt kahjustada kriminaalmenetluse läbiviimist, võib prokuratuur või kohus teha määruse kahtlustatava või süüdistatava:

- 1) hoidmiseks ööpäev läbi lukustatud kambris, välja arvatud aeg, kui vahistatu töötab või õpib;

- 2) ümberpaigutamiseks;
- 3) lühiajalise või pikaajalise kokkusaamise õiguse piiramiseks või keelamiseks;
- 4) kirjavahetuse ja telefoni kasutamise õiguse piiramiseks või keelamiseks;
- 5) lühiajalise väljasõidu õiguse piiramiseks või keelamiseks;
- 6) lühiajalise väljaviimise või vabastamise õiguse piiramiseks või keelamiseks;
- 7) teiste vahistatute ja vangistust või aresti kandvate isikutega suhtlemise piiramiseks või keelamiseks.“;

87) paragrahvi 145 lõike 1 punktist 1 jäetakse välja sõnad „kirjalikult vormistatud ja“;

88) paragrahvi 145 lõiget 1 täiendatakse punktiga 1³ järgmises sõnastuses:

“1³) käesolevas seadustikus sätestatud juhul tehtud ekspertiisimäärus, milles põhjendusi ei esitata;”;

89) paragrahvi 145 lõike 2 sissejuhatav lauseosa muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„Põhistatud määrus koostatakse kirjalikult ning selles märgitakse“;

90) paragrahvi 145 lõiget 2 täiendatakse punktidega 4–6 järgmises sõnastuses:

- „4) määruse põhjendus;
- 5) määruse menetlusõiguslik alus;
- 6) kriminaalasja või selle üksikküsimuse lahendamisel tehtud otsustus.“;

91) paragrahvi 145 lõiked 3 ja 4 tunnistatakse kehtetuks;

92) paragrahvi 145 lõikes 6 asendatakse sõnad „, mille kohta võetakse allkiri“ sõnadega „ja see talletatakse taasesitamist võimaldaval viisil“;

93) paragrahvi 146 tekst muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Uurimis- ja muu menetlustoimingu tingimusi, käiku ja tulemusi kajastavas protokollis märgitakse:

- 1) uurimis- või muu menetlustoimingu kuupäev ja koht;
  - 2) protokoll koostaja ametinimetus ja nimi;
  - 3) kriminaalasja number ja uurimis- või muu menetlustoimingu nimetus;
  - 4) seaduses sätestatud juhtudel viide uurimis- või muu menetlustoimingu aluseks olnud määrusele;
  - 5) menetlustoimingule allutatud isiku isiku- ja kontaktandmed;
  - 6) menetlustoimingu osalenud isiku isiku- ja kontaktandmed;
  - 7) uurimis- või muu menetlustoimingu algus- ja lõpuaeg;
  - 8) uurimis- või muu menetlustoimingu rakendus vastavalt käesoleva seadustiku §-le 8;
  - 9) uurimis- või muu menetlustoimingu menetlusõiguslikud alused;
  - 10) uurimis- või muu menetlustoimingu käik ja tulemused tõendamiseks vajaliku üksikasjalikkusega, järgides käesolevas seadustikus menetlustoimingute sisu kohta esitatud lisanõudeid;
  - 11) andmed uurimis- või muus menetlustoimingu äravõetud objektide kohta;
  - 12) protokollis lisad.
- (2) Vajaduse korral kasutatakse protokoll koostamisel protokollija abi.

(3) Kui uurimistoimingus annab ütlusi vähemalt neljateistaastane või vanem tunnistaja, hoiatatakse teda enne uurimistoimingu tegemist kriminaalkaristuse eest, mille võib karistusseadustiku järgi kaasa tuua ütluse andmisest seadusliku aluseta keeldumine või teadvalt vale ütluse andmine.

(4) Menetlusosalisele tema õiguste ja kohustuste selgitamine, käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud hoiatamine ning protokollilt tutvustamine uurimis- ja menetlustoimingus osalenud isikule talletatakse taasesitamist võimaldaval viisil.

(5) Vajaduse korral võib tõendusteabe talletada fotol, salvestises või joonisel või muul näitlikustaval viisil. Foto, salvestis, joonis ning muu näitlik materjal esitatakse menetlustoimingu protokollis või selle lisana.

(6) Kui protokollis on esitatud järeldusi, mille mõistmiseks on vaja eriteadmisi, siis märgitakse protokollis järeldusteni jõudmise viis ja selle isiku andmed, kes on eriteadmistele tuginevad järeldused teinud.

(7) Kui menetlustoimingus osaleb leppenimega tunnistaja, ei märgita protokollilt peale tema leppenime muid isikuandmeid ning ei talletata taasesitamist võimaldaval viisil tunnistajale tema õiguste ja kohustuste selgitamist, käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud hoiatamist ja protokollilt tutvustamist.

(8) Uurimis- või muu menetlustoimingu või selle tervikliku osa võib salvestada. Sellest peab uurimis- või menetlusosalisele teatama enne salvestamise algust.

(9) Salvestamise alguses esitatakse käesoleva paragrahvi lõike 1 punktides 1–9 nõutud andmed. Salvestist ei ole lubatud hiljem parandada.

(10) Kui menetlustoiming salvestatakse, võib salvestis asendada käesoleva paragrahvi lõike 1 punktis 10 nimetatud menetlustoimingu käigu ja tulemuste kirjeldamist. Vajaduse korral märgitakse protokollis toimingu tulemustest ning toimingu käigust osa, milles tõendamiseks oluline teave ei ole salvestiselt tajutav või mille protokollimist peab menetleja otstarbekaks.

(11) Uurimistoimingu tingimuste, käigu ja tulemuste näitlikustamiseks ning protokollilt sisu selgitamiseks ja täiendamiseks võib protokollis või protokollilt lisana esitada joonise, mille koostamist kinnitab menetleja. Vajaduse korral kinnitab joonise õigsust ka uurimistoimingus osalenud isik.“;

94) paragrahvid 147–151 tunnistatakse kehtetuks;

95) paragrahv 152 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„§ 152. Uurimis- ja muu menetlustoimingu protokollilt tutvustamine

(1) Uurimis- või muu menetlustoimingu protokollilt tutvustatakse toimingule allutatud isikule ning selles osalenud muule isikule või loetakse nende soovil ette, mille kohta tehakse protokollilt märge.

(2) Kui uurimis- või menetlustoiming või selle osa on salvestatud, võimaldatakse uurimis- või menetlustoimingus osalejal salvestisega tema taotlusel tutvuda. Prokuratuur võib motiveeritud määrusega jätta salvestise tutvustamata, kui see kahjustab oluliselt teiste isikute õigusi või kui see võib kahjustada kriminaalmenetlust.

(3) Uurimis- või muu menetlustoimingu protokollilt tutvumise ajal toimingu tingimuste, käigu ja tulemuste ning protokollilt kohta tehtud avaldused, protokollilt parandamise taotlused ja muud taotlused kantakse samasse protokollilt.

(4) Läbiotsimise või vara arestimise protokollilt antakse toimingule allutatud isikule või tema täisealisele perekonnaliikmele või juriidilise isiku või riigi- või kohaliku omavalitsuse asutuse esindajale, kes on menetlustoimingus osalenud. Nende puudumisel antakse protokollilt kohaliku omavalitsuse asutuse esindajale.

(5) Protokolli kinnitab menetleja. Protokolli tutvustamine asjatundjale, toimingule allutatud isikule ja isikule, kes on toimingus osalenud, talletatakse taasesitamist võimaldaval viisil.

(6) Kui käesoleva paragrahvi lõikes 5 nimetatud isik keeldub protokolliga tutvumast või kui isik füüsilise puude tõttu ei ole suuteline protokolliga tutvuma, tehakse protokolli keeldumise ja selle põhjuse või tutvumise võimatuse kohta märge, mille kinnitab uurimisasutuse ametnik.

(7) Nooremale kui neljateistaastasele tunnistajale ei tutvustata tema ülekuulamise videosalvestise või muu uurimis- või menetlustoimingu videosalvestise põhjal koostatud protokolli. Nimetatud protokolli võib jätta tutvustamata ka nooremale kui kaheksateistaastasele tunnistajale.“;

96) paragrahvi 153 lõike 1 punkt 4 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„4) kahtlustatava isiku- ja kontaktandmed;“;

97) paragrahvi 153 lõige 2 tunnistatakse kehtetuks;

98) paragrahvi 153 täiendatakse lõikega 3 järgmises sõnastuses:

„(3) Kui kriminaalasjas on mitu kahtlustatavat, koostatakse ühine kohtueelse menetluse kokkuvõte, milles esitatakse isikuandmed iga kahtlustatava kohta eraldi.“;

99) paragrahvi 154 lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Süüdistusaktis märgitakse:

- 1) koostamise kuupäev ja koht;
- 2) prokuröri ametinimetus ja nimi;
- 3) kriminaalaja nimetus;
- 4) süüdistatava isiku- ja kontaktandmed;
- 5) süüdistatava karistus;
- 6) kuriteo asjaolud;
- 7) kuriteoga tekitatud kahju laad ja suurus;
- 8) andmed kuriteoga saadud vara kohta;
- 9) karistust kergendavad ja raskendavad asjaolud;
- 10) tõendid, mis kinnitavad süüdistuse aluseks olevaid asjaolusid, viidates, millist asjaolu millise tõendiga tõendada soovitakse;
- 11) andmed süüdistatavale kohaldatud tõkendite kohaldamise ja muutmise ning kehtiva tõkendi kohta;
- 12) andmed varalise karistuse arvutamise või konfiskeerimise aluseks olevate asjaolude kohta;
- 13) andmed süüdistatavale ravi kohaldamise eelduseks olevate asjaolude kohta;
- 14) andmed järelevalvet vajavate süüdistatava laste ja vara kohta;
- 15) andmed asitõendite ja muude kriminaalmenetluses äravõetud objektide kohta;
- 16) andmed kriminaalmenetluse kulude kohta;
- 17) riiklikusse sõrmejälgede registrisse ja riiklikusse DNA-registrisse kantud andmete loetelu;
- 18) andmed kriminaalhooldusametniku määramise kohta.
- 19) süüdistuse sisu;
- 20) kuriteo kvalifikatsioon karistusseadustiku vastava paragrahvi, lõike ja punkti järgi.“;

100) paragrahvi 154 lõiked 2 ja 3 tunnistatakse kehtetuks;

101) paragrahvi 154 lõige 4 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(4) Süüdistusakti kinnitab prokurör.“;

102) paragrahv 155 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„§ 155. Kohtuistungil salvestamine ja protokollide koostamine

(1) Kohtuistungil helisalvestatakse. Kohus võib kohtuistungil või selle osa ka videosalvestada. Kohtuistungil võib jätta erandjuhul salvestamata, kui enne istungit või istungi käigus ilmneb, et salvestamine on tehniliselt võimatu, ning kui kohus on veendunud, et istungi läbiviimine salvestamiseta on otstarbekas ja kohtumenetluse poolte huvidega kooskõlas, või kui esineb käesolevas seadustiku § 260 lõikes 1 või 2 sätestatud alus eelistungil edasilükkamiseks või § 273 lõikes 1 nimetatud alus kohtuliku arutamise edasilükkamiseks.

(2) Kohus koostab kohtuistungil protokollide viisil, mis võimaldab kohtuistungil helisalvestist kuulata. Protokollide kantakse käesoleva paragrahvi lõikes 3 sätestatud andmed ning märge, mis viitab helisalvestise vastavale osale.

(3) Kohtuistungil protokollide kantakse:

- 1) istungi kuupäev ja koht ning istungi algus- ja lõppaeg;
- 2) kohtu nimetus ja kohtukoosseis;
- 3) kohtumenetluse poolte ning kohtuistungil sekretäri, tõlgi ja eksperdi nimed;
- 4) arutatava kriminaalasja nimetus;
- 5) kohtutoimingute nimetused ajalises järjestuses;
- 6) ristiküsitluse kohtumenetluse poole esitatud küsimused ja ülekuulatava ütlused;
- 7) avalduste ja taotluste kokkuvõtte ning nende lahendused;
- 8) kohtuistungil tehtud määruste nimetused;
- 9) kohtuvaidluses poolte esitatud taotlused;
- 10) süüdistatava viimases sõnas esitatud taotlus;
- 11) kohtuotsuse või -määruse tegemine nõupidamistoas;
- 12) kohtuotsuse või -määruse kuulutamine ning edasikaebamise korra ja tähtaja selgitamine.

(4) Kui lihtmenetluses või kohtulahendi täitmise asjas toimuv kohtuistung on heli- või videosalvestatud, siis kohtuistungil protokollide ei pea koostama.

(5) Kohtuistungil protokoll ja helisalvestis registreeritakse viivitamata e-toimiku süsteemis.

(6) Kohtuistungil heli- või videosalvestis on kohtuistungil protokollide osaks.

(7) Kohtuistungil helisalvestamisele ja käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud viisil protokollide koostamisele ning kohtuistungil protokollide ja salvestise kohtumenetluse pooltele kättesaadavaks tegemisele esitatavad nõuded kehtestab valdkonna eest vastutav minister määrusega.“;

103) paragrahv 156 tunnistatakse kehtetuks;

104) paragrahv 156¹ muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„§ 156¹. Kohtuistungil protokollide kättesaadavaks tegemine

(1) Kohus teeb kohtuistungil protokollide koos salvestisega kohtumenetluse pooltele kättesaadavaks viivitamata e-toimiku süsteemi kaudu.

(2) Protokollide koos salvestisega võib kohtumenetluse poole taotlusel väljastada ka muul viisil elektrooniliselt või võimaldada sellega tutvuda kohtus. Kinnipidamisasutuses viibival kohtumenetluse pooltel on õigus protokollide ja salvestisega tutvuda kinnipidamisasutuses.

(3) Osaliselt või täielikult kinniseks kuulutatud kohtuistung protokoll koos salvestisega teeb kohus kohtumenetluse pooltele kättesaadavaks vaid juhul, kui sellega ei seata ohtu käesoleva seadustiku § 12 lõikes 1 nimetatud huve. Kinnise istungi protokoll ja salvestisega võimaldab kohus kohtumenetluse poolel tutvuda kohtus.

(4) Asja menetleva kohtuniku loal võib osaliselt või täielikult kinniseks kuulutatud kohtuistung protokoll koos salvestisega teha kohtumenetluse poolele kättesaadavaks ka käesoleva paragrahvi lõigetes 1 ja 2 nimetatud viisil.“;

105) paragrahvi 158 lõikes 1 asendatakse sõnad „protokollile allkirjutamist“ sõnadega „protokolliga tutvumise kinnitamist“;

106) paragrahvi 158 lõike 2 teises lauses jäetakse välja sõnad „oma allkirjaga“;

107) paragrahvid 160¹ ja 160² muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„§ 160¹. Kriminaaltoimik ja kohtutoimik

(1) Kriminaaltoimik on kriminaalasja kohtueelses menetluses kogutud teabe kogum.

(2) Kohtutoimik on kriminaalasja kohtumenetluses kogutud teabe kogum.

(3) Kriminaaltoimikut ja kohtutoimikut peetakse digitaalselt e-toimiku süsteemis.

(4) Paber kandjal algdokument skaneeritakse ja salvestatakse e-toimiku süsteemis asjakohase menetluse juures. E-toimiku süsteemi salvestatud dokument asendab paber kandjal algdokumenti. Õiguslik tähendus on e-toimiku süsteemi salvestatud dokumendil.

(5) E-toimiku süsteemi salvestatud skaneeritud dokumendi paber kandjal algdokumendi säilitatakse menetleja juures, kes selle toimikusse salvestas, välja arvatud juhul, kui see kuulub tagastamisele. Nimetatud dokumendiga tutvumise õigus on samal alusel ja korras isikul, kellel on õigus tutvuda salvestatud dokumendiga või kriminaal- või kohtutoimikuga e-toimiku süsteemis. Dokumendiga tutvutakse selle menetleja teenistusruumis, kelle juures seda hoitakse. Kohus või prokuratuur võib käesolevas lõikes nimetatud dokumendi tutvumiseks välja nõuda.

(6) Kui toimiku digitaalne pidamine on selleks vajalike tehnosüsteemide mittetoimimise või muu erandliku asjaolu tõttu võimatu, samuti kui toimingute tegemise asukoha või menetlusdokumendi koostamise kiireloomulisuse tõttu ei ole seda ajutiselt võimalik teha digitaalselt, peetakse toimikut või selle osa paber kandjal. Erandliku asjaolu möödumisel lisatakse paber kandjal peetud toimik või selle osaks olev dokument viivitamata käesoleva paragrahvi lõike 4 kohaselt e-toimiku süsteemi.

(7) Kriminaaltoimiku ja kohtutoimiku pidamise korra, nõuded, sealhulgas tehnilised nõuded toimiku pidamisele, säilitamisele ja sellega tutvumisele kehtestab valdkonna eest vastutav minister määrusega.

§ 160². Teabevahetus kriminaalmenetluses

(1) Teabevahetus kriminaalmenetluses on käesolevas seadustikus ettenähtud toimiku või selle osaks oleva või saava teabetalletuse edastamine, saatmine, andmine, kättetoimetamine, tutvustamine, tagastamine ja mis tahes muu toiming, mis on vajalik menetluseks vajaliku mittesuulise teabe edastamiseks, ning sellise teabe vastuvõtmine.

(2) Kui käesolevas seadustikus ei ole sätestatud teisiti, toimub teabevahetus kriminaalmenetluses e-toimiku süsteemi kaudu. Menetlejale e-toimiku süsteemi vahendusteta edastatud digitaalse dokumendi ja muul viisil esitatud dokumendi skaneeringu salvestab menetleja e-toimiku süsteemi.

(3) Menetleja, kaitsja, notar, kohtutäitur, pankrotihaldur, riiklik ekspertiisiasutus, kriminaalhooldaja, vangla, riigiasutus või riigi hallatav asutus ning avalik-õiguslik juriidiline

isik osalevad kriminaalmenetluses teabevahetuses e-toimiku süsteemi kaudu, välja arvatud seaduses sätestatud juhul või kui e-toimiku süsteemi kasutamine ei ole tehniliselt võimalik.

(4) Tunnistaja, kannatanu, kahtlustatav, süüdistatav, ekspert, asjatundja ja muu menetlusosaline osalevad kriminaalmenetluses teabevahetuses e-toimiku kaudu või väljaspool e-toimiku süsteemi elektrooniliselt, välja arvatud juhul, kui see oleks nende jaoks raskendatud.

(5) E-toimiku süsteemi kaudu kättesaadavaks tehtud teave loetakse kättetoimetatuks, kui saaja avab selle infosüsteemis või salvestab selle avamata või kinnitab infosüsteemis selle vastuvõtmist teabetalletust avamata, samuti siis, kui seda teeb muu isik, kellel saaja võimaldab infosüsteemis teabetalletusi näha. Käesoleva paragrahvi lõikes 3 sätestatud juhtudel loetakse e-toimiku süsteemi kaudu kättesaadavaks tehtud teave kättetoimetatuks järgmisel tööpäeval pärast kättesaadavaks tegemist.

(6) E-toimiku süsteemi vahendusega isiku elektrooniliste kontaktandmete aadressil saadetud teave loetakse kättetoimetatuks juhul, kui isik on selle kohta saatnud kinnituse. Kui teave saadetakse isiku poolt menetlejale avaldatud elektrooniliste kontaktandmete aadressil, loetakse teave kättetoimetatuks pärast kolme tööpäeva möödumist saatmisest.“;

108) paragrahv 160³ tunnistatakse kehtetuks;

109) paragrahv 160⁴ muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„§ 160⁴. Menetlusdokumendiga tutvumine

(1) Kui isikul on käesoleva seadustiku alusel õigus tutvuda menetlusdokumendiga, võimaldatakse tal seda teha e-toimiku süsteemis, teha menetlusdokumendist väljakirjutusi ja saada tasu eest selle väljatrükk või koopia, kui käesolevas seadustikus ei ole sätestatud teisiti. Kui menetlusdokumendiga tutvumine ei ole võimalik e-toimiku süsteemis, võib selle edastada elektrooniliselt.

(2) Prokuratuur võib motiveeritud määrusega piirata menetlusdokumendiga tutvumise, väljakirjutiste tegemise ja väljatrüki või koopia saamise õigust, kui see kahjustab oluliselt teiste isikute õigusi või kui see võib kahjustada kriminaalmenetlust.

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud väljatrüki või koopia eest tasutakse riigilõivu riigilõivuseaduse § 61 lõikes 1 sätestatud määras.“;

110) paragrahv 171 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„§ 171. Menetlustähtaja arvutamine

(1) Menetlustähtaeg on kindlaks määratud ajavahemik, millega on kriminaalmenetluses seotud õiguslikud tagajärjed. Menetlustähtaeg määratakse aastate, kuude, nädalate, päevade, tundide või väiksemate ajaühikute või sündmusega. Tähtpäev on tähtaja viimane päev. Kui tähtpäeva saabumine on määratud päevast väiksemates ajaühikutes arvutatava tähtajaga, saabub tähtpäev vastava ajaühiku saabumisel. Kui tähtpäeva saabumine on määratud teatud kuupäeva, kellaaja või sündmuse toimumisega, saabub tähtpäev sellel kuupäeval, kellaajal või sündmuse toimumisel.

(2) Päevades arvutatav tähtaeg lõpeb ajavahemiku viimasel päeval. Päevades või väiksemates ajaühikutes arvutatava tähtaja, välja arvatud isiku kahtlustatavana kinnipidamise, jälitustoimingu loa kehtivuse või kriminaalmenetluse tagamise vahendi kohaldamise tähtaja kulgemise hulka ei arvata seda päeva või muud ajaühikut, millest loetakse tähtaja algust.

(3) Nädalates arvutatav tähtaeg lõpeb viimase nädala vastaval päeval. Kuudes arvutatav tähtaeg lõpeb viimase kuu vastaval päeval. Aastates arvutatav tähtaeg lõpeb viimase aasta vastaval kuul ja päeval. Vastav päev käesoleva lõike tähenduses on tähtaja viimase nädala või kuu see kuupäev, mis kannab sama numbrit tähtaja algust kindlaks määrava sündmuse toimumise

kuupäevaga või kalendripäevaga, millega seadus seob tähtaja alguse. Kui kuudes või aastates arvutatava tähtaja lõpp langeb kalendrikuule, milles vastavat kuupäeva ei ole, lõpeb tähtaeg selle kuu viimasel päeval.

(4) Kriminaalmenetluse tagamise vahendi kohaldamise tähtaeg, mida arvutatakse nädalates, kuudes või aastates, lõpeb käesoleva paragrahvi lõike 3 alusel arvutatud tähtpäevale eelneval päeval.

(5) Päevades või suuremates ajaühikutes arvutatav tähtaeg möödub tähtpäeval kell 24.00, kui seaduses ei ole sätestatud või menetleja ei määra käesoleva seadustiku §-s 171¹ nimetatud juhul teist kellaega. Jälitustoimingu loa kehtivus lõpeb selle tähtpäeval minut aega enne jälitustoimingu loa kehtivuse algusele vastavat kellaega. Kui menetlusosaline või muu isik, kes ei ole menetleja, peab tegema menetlustoimingu menetleja ruumides, loetakse tähtaja lõpuks menetleja asutuse töötaja lõpp tähtpäeva saabumise päeval.

(6) Kui päevades või suuremates ajaühikutes arvutatava tähtaja lõpp langeb puhkepäevale, loetakse tähtpäev saabunuks puhkepäevale järgneval esimesel tööpäeval. Seda ei kohaldata tähtaegadele, mille eesmärk on piirata menetlustoimingu põhiõigusi riivavat mõju.

(7) Avaldus loetakse tähtajal esitatuks, kui see on postitatud või üldkasutatava tehnilise sidekanali kaudu edastatud enne tähtaja möödumist. Vanglas või muus kinnises asutuses viibiva isiku avaldus loetakse menetlejale õigel ajal esitatuks, kui see on tähtpäeval üle antud asjakohasele asutusele. Asutus edastab avalduse menetlejale viivitamata.

(8) Kui kohtumenetluse poole saadetud dokument saabus kohtualluvuselt või kohtuastmelt ebaõigesse kohtusse, saadetakse see edasi õigele kohtule. Menetlustoimingu tegemiseks ettenähtud tähtaeg loetakse sel juhul järgituks, kui dokument jõudis ebaõigesse kohtusse õigel ajal.“;

111) seadustikku täiendatakse §-ga 171¹ järgmises sõnastuses:

„§ 171¹. Menetleja määratava menetlustähtaja arvutamise erisused

(1) Menetleja määratud tähtaeg hakkab kulgema päevast, mis järgneb päevale, kui isik sai teada või pidi teada saama menetluskohast, milles on tähtaeg määratud, kui tähtaja määramisel ei ole ette nähtud teisiti.

(2) Menetleja võib enda määratud menetlustähtaega põhistatud avalduse alusel või omal algatusel mõjuval põhjusel pikendada.“;

112) paragrahv 172 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„§ 172. Seaduses sätestatud menetlustähtaja ennistamine

(1) Kui menetlusosaline, menetlusväline isik või kohtumenetluse pool lasi mööda seaduses sätestatud menetlustähtaja, ennistab menetleja tähtaja selle menetlussubjekti avalduse alusel, kui avaldaja ei saanud tähtaega järgida mõjuval põhjusel.

(2) Tähtaja ennistamist võib taotleda 14 päeva jooksul pärast menetlustähtajast kinnipidamist takistanud mõjuva põhjuse äralangemist.

(3) Tähtaja ennistamise avalduses märgitakse tähtaja ennistamise aluseks olevad asjaolud ja nende põhistus. Avaldus esitatakse uurimisasutusele, prokuratuurile või kohtule, kes kriminaalasja menetleb.

(4) Samal ajal tähtaja ennistamise avalduse esitamisega tuleb teha menetlustoiming, mille tegemiseks tähtaja ennistamist taotletakse.

(5) Tähtaja ennistamise taotluse lahendab menetleja määrusega.“;

113) seadustiku 6. peatükki täiendatakse §-ga 172¹ järgmises sõnastuses:

„§ 172¹. Menetlustoimingu õigeaegse tegemata jätmise tagajärjed

Kui menetlustoiming jääb õigel ajal tegemata, ei ole menetlusosalisel, menetlusvälisel isikul või kohtumenetluse poolel õigust menetlustoimingut hiljem teha, kui menetleja seaduses sätestatud tähtaega ei ennista või ei pikenda enda määratud tähtaega. See kehtib sõltumata sellest, kas menetlusosalist, menetlusvälist isikut või kohtumenetluse poolt oli sellise tagajärje eest eelnevalt hoiatatud.“;

114) paragrahvi 176 lõiget 1 täiendatakse punktiga 3 järgmises sõnastuses:

„3) tagaotsimisega seotud kulud.“;

115) seadustikku täiendatakse §-ga 181¹ järgmises sõnastuses:

„§ 181¹. Menetluskulude hüvitamine osaliselt süüdimõistva kohtuotsuse korral

Osaliselt süüdimõistva otsuse korral kannavad süüdimõistetu ja riik menetluskulud võrdsetes osades, kui kohus ei jaota menetluskulusid võrdeliselt süüdimõistmise ulatusega või ei jäta menetluskulusid täielikult või osaliselt riigi kanda või selle süüdimõistetu kanda, kellel menetluskulud tekkisid. Seejuures arvestatakse käesoleva seadustiku §-s 182 sätestatud erandeid.“;

116) paragrahvi 185 täiendatakse lõikega 3 järgmises sõnastuses:

„(3) Apellatsiooni osalise rahuldamise korral kannavad isik, kelle huvides appellatsioon on esitatud, ja riik menetluskulud võrdsetes osades, kui kohus ei jaota menetluskulusid võrdeliselt appellatsiooni rahuldamise ulatusega või ei jäta menetluskulusid täielikult või osaliselt riigi kanda või selle isiku kanda, kelle huvides appellatsioon on esitatud ja kellel menetluskulud tekkisid.“;

117) paragrahvi 186 täiendatakse lõikega 2¹ järgmises sõnastuses:

„(2¹) Kassatsiooni osalise rahuldamise korral kannavad isik, kelle huvides kassatsioon on esitatud, ja riik menetluskulud võrdsetes osades, kui kohus ei jaota menetluskulusid võrdeliselt kassatsiooni rahuldamise ulatusega või ei jäta menetluskulusid täielikult või osaliselt riigi kanda või selle isiku kanda, kelle huvides kassatsioon on esitatud ja kellel menetluskulud tekkisid.“;

118) paragrahvi 187 tekst muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Määruskaebuse lahendamise menetluses kohtumääruse tühistamise korral kannab menetluskulud riik.

(2) Kui määruskaebust ei rahuldata, jäävad menetluskulud isiku kanda, kelle huvides määruskaebus on esitatud.

(3) Määruskaebuse osalise rahuldamise korral kannavad isik, kelle huvides määruskaebus on esitatud, ja riik menetluskulud võrdsetes osades, kui kohus ei jaota menetluskulusid võrdeliselt määruskaebuse rahuldamise ulatusega või ei jäta menetluskulusid täielikult või osaliselt riigi kanda või isiku kanda, kelle huvides määruskaebus on esitatud ja kellel menetluskulud tekkisid.

(4) Kui täielikult või osaliselt rahuldamata jäetud määruskaebus on esitatud kahtlustatava, süüdistatava või kolmanda isiku huvides, otsustatakse määruskaebuse lahendamise menetluses tekkinud menetluskulu hüvitamiseks kohustatud isik kriminaalasjas lõpplahendi tegemisel, juhindudes käesoleva seadustiku §-des 180–184, 187¹ ja 188 sätestatust.“;

119) paragrahvi 189 täiendatakse lõikega 2¹ järgmises sõnastuses:

„(2¹) Kriminaalmenetluse kulude hüvitamise taotlus esitatakse kohtule koos menetluskulude nimekirja ja kuludokumentidega enne kohtu lahkumist nõupidamistuppa. Kuludokumendid, mis seonduvad osalemisega kohtuistungil, kus lõpetati asja arutamine, ning selliste kulude nimekiri esitatakse kohtule hiljemalt kolm tööpäeva pärast istungi lõppu. Kulude hüvitamise taotlus ja kuludokumendid, mis seonduvad osalemisega otsuse kuulutamisel, esitatakse kohtule hiljemalt kolm tööpäeva pärast otsuse kuulutamist. Kirjalikus menetluses esitatakse menetluskulude nimekiri ja kuludokumendid kohtu määratud tähtaja jooksul.“;

120) paragrahvi 195 lõike 3 esimeses lauses ja § 256² lõikes 5 asendatakse sõnad „protokoll koopia“ sõnaga „protokoll“;

121) paragrahvi 195 lõikes 4 asendatakse arv „20“ arvuga „30“;

122) paragrahvi 198 lõikes 1 asendatakse sõna „kümne“ arvuga „30“;

123) paragrahvi 198 lõige 1¹ tunnistatakse kehtetuks;

124) paragrahvi 198 täiendatakse lõikega 1² järgmises sõnastuses:

„(1²) Kriminaalmenetluse alustamata jätmise teates võib uurimisasutus või prokuratuur jätta põhjenduse esitamata, märkides kannatanu õiguse esitada kümne päeva jooksul alates teate saamisest menetlejale taotlus põhistatud teate saamiseks. Viieteistkümne päeva jooksul taotluse saamisest koostab menetleja põhistatud teate.“;

125) paragrahvi 199 täiendatakse lõikega 2¹ järgmises sõnastuses:

„(2¹) Kriminaalmenetluse võib jätta alustamata:

1) Riigiprokuratuuri määrusega teise astme kuriteos, kui kuriteo aegumistähtaja möödumiseni on jäänud vähem kui kuus kuud ja on ilmne, et kriminaalasjas tõendite kogumise ja asjaolude tuvastamise keerukust arvesse võttes möödub kuriteo aegumistähtaeg kriminaalmenetluse kestel;

2) kui kriminaalmenetluse esemeks oleva teise astme kuriteo asjaolud on selged, kriminaalmenetluse jätkamiseks puudub avalik menetlushuvi, kahtlustatav või süüdistatav on kannatanuga leppinud ning ei ole alust kahtlustada, et kannatanu ei avaldanud leppimiseks oma vaba tahet.“;

126) paragrahvi 199 lõike 3 punkti 1 täiendatakse pärast tekstiosa „2 ja 3“ tekstiosaga „või lõike 2¹ punktis 1“;

127) paragrahvi 201 lõigetes 1 ja 4 asendatakse sõnad „kopia kriminaalasja materjalidest“ sõnadega „kriminaalasja materjalid“;

128) paragrahvi 202 lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Kui kriminaalmenetluse ese on teise astme kuritegu ja selles kahtlustatava või süüdistatava isiku süü ei ole suur ning kui kriminaalmenetluse jätkamiseks puudub avalik menetlushuvi, võib prokuratuur kahtlustatava või süüdistatava nõusolekul taotleda, et kohus

kriminaalmenetluse lõpetaks. Kohtul on kriminaalmenetlus lõpetada ka omal algatusel käesolevas seadustikus sätestatud juhtudel.“;

129) paragrahvi 202 täiendatakse lõikega 1¹ järgmises sõnastuses:

„(1¹) Ilma kahtlustatava või süüdistatava süüle viitamata ja talle kohustusi panemata võib prokuratuur ilma kahtlustatava või süüdistatava nõusolekuta taotleda, et kohus käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud tingimustel kriminaalmenetluse lõpetaks. Kohtul on õigus kriminaalmenetluse lõpetada ka omal algatusel käesolevas seadustikus sätestatud juhtudel.”;

130) paragrahvi 202 lõiget 7 täiendatakse pärast tekstiosa „1 ja 2“ tekstiosaga „või 1“;

131) paragrahvi 203² lõikest 1 jäetakse välja tekstiosa „käesoleva seadustiku § 203¹ lõikes 1 sätestatud alustel“;

132) paragrahvi 203² lõikes 3 asendatakse sõnad „millele kirjutavad alla“ sõnadega „mille kinnitavad“;

133) paragrahvi 203² lõikes 4 asendatakse sõnad „lepituskokkuleppe koopia“ sõnaga „lepituskokkulepe“;

134) paragrahvi 206 lõikes 1¹ asendatakse sõnad „3 punktis 1“ sõnadega „2 punktis 4“;

135) paragrahvi 207 tekst muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Kannatanu võib esitada kaebuse Riigiprokuratuurile kriminaalmenetluse alustamata jätmise või lõpetamise peale.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud kaebuse võib esitada põhistatud kriminaalmenetluse alustamata jätmise teate saamisest või põhistatud kriminaalmenetluse lõpetamise määruse saamisest alates 30 päeva jooksul.

(3) Riigiprokuratuur lahendab käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud kaebuse selle saamisest alates 30 päeva jooksul.

(4) Riigiprokuratuur koostab kaebuse rahuldamata jätmise kohta põhistatud määruse ja saadab selle kaebuse esitajale.”;

136) paragrahvi 208 lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Kui käesoleva seadustiku § 207 lõikes 1 nimetatud kaebus või taotlus kriminaalmenetluse lõpetamiseks käesoleva seadustiku §-s 205² nimetatud alusel on Riigiprokuratuuri määrusega jäetud rahuldamata, võib kaebuse või taotluse esitanud isik määruse advokaadi vahendusel vaidlustada ringkonnakohtus määruse saamisest alates 30 päeva jooksul.”;

137) paragrahvi 208 täiendatakse lõikega 1¹ järgmises sõnastuses:

„(1¹) Kaebetähtaeg peatub riigi õigusabi taotluse esitamisega. Sellisel juhul hakkab kaebetähtaeg uuesti kulgema riigi õigusabi taotluse lahendamise määruse kättetoimetamisest kaitsjale või riigi õigusabi andmisest keeldumisest.”;

138) paragrahvi 208 lõikes 3 asendatakse tekstiosa „kohtulikku arutamist ette valmistades käesoleva seadustiku §-st 326” tekstiosaga „lábivaatamisel käesoleva seadustiku §-st 390”;

139) paragrahvi 208 lõige 4 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(4) Käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud kaebuse lahendab ringkonnakohus kaebuse saamisest alates 30 päeva jooksul. Enne otsustamist on tal õigus:

- 1) nõuda kriminaaltoimiku materjale;
- 2) anda Riigiprokuratuurile korraldusi täiendavateks menetlustoiminguteks;
- 3) nõuda kaebuse esitajalt ja Riigiprokuratuurilt seisukohti kohtu esitatud küsimustes.”;

140) paragrahvi 208 lõike 5 punkti 2 täiendatakse pärast sõnu „menetluskulude väljamõistmine” tekstiosaga „, arvestades käesoleva seadustiku §-s 187 sätestatud”;

141) paragrahvi 208 lõige 6 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(6) Kui kohus leiab, et kriminaalmenetluse alustamiseks või jätkamiseks on alust, tühistab ta Riigiprokuratuuri määruse ja:

- 1) kohustab Riigiprokuratuuri alustama või jätkama kriminaalmenetlust;
- 2) annab Riigiprokuratuurile korraldusi täiendavateks menetlustoiminguteks;
- 3) teeb otsustuse menetluskulude kohta, arvestades käesoleva seadustiku §-s 187 sätestatud.”;

142) paragrahvi 209 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„§ 209. Toimiku arhiivimine

(1) Kui kriminaalmenetlus lõpetatakse käesoleva seadustiku §-des 200–205² sätestatud alustel, kriminaal- ja kohtutoimik arhiivitakse. Kriminaal- ja kohtutoimikusse lisatud paberandjal algdokumenti säilitatakse ja see arhiivitakse samaks tähtajaks, mis on ette nähtud kriminaal- ja kohtutoimikule.

(1¹) Üldmenetluses kohtusse saadetud kriminaalasjas arhiivitakse kriminaal- ja kohtutoimik kohtulahendi jõustumisel.

(2) Valdkonna eest vastutav minister kehtestab määrusega täpsemad nõuded kriminaal- ja kohtutoimiku arhiivimisele, muu hulgas kriminaal- ja kohtutoimiku säilitamistähtajale, arhiivitud toimikuga tutvumisele ning toimiku hävitamisele.“

143) paragrahvi 210 lõiget 1 täiendatakse punktiga 6 järgmises sõnastuses:

„6) võimaldada kriminaaltoimiku ja kohtutoimiku digitaalset pidamist.“;

144) paragrahvi 210 lõike 2 punktist 3 jäetakse välja sõnad „käesolevas seadustikus sätestatud juhtudel“;

145) paragrahvi 216 lõiget 2 täiendatakse punktiga 4 järgmises sõnastuses:

„4) isiku suhtes lõpetatakse kriminaalmenetlus käesoleva seadustiku §-s 202 või 203 sätestatud alustel.“;

146) paragrahvi 216 lõike 6 teine lause muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„Kriminaalasja eraldamise määrus lisatakse ka uude toimikuisse.“;

147) paragrahvi 219 lõikes 2 ja § 225 lõikes 3 asendatakse sõnad „mille koopia“ sõnaga „mis“;

148) paragrahv 222¹ muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„§ 221¹. Andmete nõudmine seksuaalkurjategijate kompleksravi kohaldamiseks

(1) Kui isikut kahtlustatakse või süüdistatakse kuriteos, mille eest võib seaduse kohaselt mõista vangistuse, mille võib osaliselt asendada seksuaalkurjategijate kompleksraviga, võivad uurimisasutus ja prokuratuur ekspertiisimäärusega nõuda kohtupsühhiaatriaekspertdilt või kohtuseksuoloogiaekspertdilt arvamust kahtlustatavale või süüdistatavale kompleksravi kohaldamise vajalikkuse kohta.

(2) Kohus võib vajaduse korral nõuda seksuaalkurjategijate kompleksravi kohaldamiseks vajalikke lisaandmeid. Kui nendest andmetest või kohtupsühhiaatriaekspertdilt või kohtuseksuoloogiaekspertdilt saadud arvamusest tulenevalt on vajalik, võib menetleja nõuda kohtuarstliku ekspertiisi tegemist.

(3) Kohtupsühhiaatriaekspert või kohtuseksuoloogiaekspert selgitab välja kahtlustatava või süüdistatava terviseseisundi ja koostab selle kohta ekspertiisiakti. Ekspertiisiakt esitatakse menetlejale kolmekümne päeva jooksul määruse saamisest arvates.

(4) Uurimisasutus ja prokuratuur võivad pöörduda kahtlustatava või süüdistatava elukoha järgse vangla kriminaalhooldusosakonna poole taotlusega anda aramus seksuaalkurjategijate kompleksravi kohaldamise võimalikkuse kohta, lähtudes kahtlustatava või süüdistatava isikust, tema elutingimustest ja majanduslikust seisukorrast.

(5) Kriminaalhooldusametnik koostab arvamuse kolmekümne päeva jooksul taotluse saamisest arvates. Kriminaalhooldusametnikul on arvamuse andmiseks õigus tutvuda käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud ekspertiisiaktiga.

(6) Kahtlustataval ja süüdistataval on õigus saada teavet oma psüühikahäire, kasutatavate ravi- ja diagnoosimismeetodite ning seksuaalkurjategijate kompleksravi rahastamise korralduse kohta, samuti tutvuda temaga seotud ravidokumentidega.“;

149) paragrahvi 222 lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Kui uurimisasutuse ametnik on veendunud, et kriminaalasjas vajalikud tõendid on kogutud, edastab ta kriminaaltoimiku prokuratuurile. Prokuratuuri korraldusel esitab ta prokuratuurile kohtueelse menetluse kokkuvõtte, mis vastab käesoleva seadustiku § 153 nõuetele.“;

150) paragrahvi 222 lõige 2 tunnistatakse kehtetuks;

151) paragrahv 224 lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Prokuratuur esitab kaitsjale kriminaaltoimiku e-toimiku süsteemis. Kui toimikuga tutvumine ei ole e-toimiku süsteemis võimalik, võib kaitsja põhistatud taotluse alusel esitada toimiku temale muul viisil.“;

152) paragrahvi 224 lõige 2 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(2) Kannatanule, tsiviilkostjale või kolmandale isikule esitab prokuratuur tema taotlusel kriminaaltoimiku tutvumiseks käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud korras.“;

153) paragrahvi 224 lõiget 3 täiendatakse pärast sõna „tsiviilkostja“ sõnadega „kolmanda isiku“;

154) paragrahvi 224 lõiked 5 ja 6 muudetakse ning sõnastatakse järgmiselt:

„(5) Kannatanul, tsiviilkostjal ja kolmandal isikul on õigus teha kriminaaltoimiku materjalist väljakirjutisi ning taotleda prokuratuurilt kriminaaltoimiku materjalist tasu eest koopia tegemist.

(6) Kahtlustatavale, kaitsjale, kannatanule, tsiviilkostjale või kolmandale isikule kriminaaltoimiku, kriminaalasjas tehtud salvestise või asitõendi tutvustamise kohta tehakse märke kriminaaltoimikusse.“;

155) paragrahvi 224 lõikest 8 jäetakse välja sõnad „ning võimaldatakse teha sellest tasu eest koopiaid“;

156) paragrahvi 224 lõikes 9 asendatakse tekstiosa „lõiget 5 ja 8“ tekstiosaga „lõikes 5“;

157) paragrahvi 226 lõikest 7, § 245 lõikest 5, § 332 lõike 1 punktist 5, § 334 lõike 1 punktidest 1, 2 ja 3, § 343 pealkirjast ja lõikest 3, § 348¹ lõikest 1, § 352 lõikest 2¹, § 420 lõikest 3 ning § 432 lõikest 4 jäetakse välja sõna „koopia“ vastavas käändes;

158) paragrahvi 227 lõike 1 esimene lause muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„Pärast süüdistusakti saamist esitab kaitsja hiljemalt kolm tööpäeva enne eelistungit kohtule ja prokuratuurile kaitseakti.“;

159) paragrahvi 227 täiendatakse lõikega 6 järgmises sõnastuses:

“(6) Kui kaitsja soovib kohtule esitada asjatundja tehtud uuringutel põhinevaid ütlusi või kirjaliku arvamuse, mis ei ole kriminaaltoimikus, tuleb kaitsjal koos kaitseaktiga või esimesel võimalusel saata prokuratuurile asjatundja kirjalik arvamus või kirjalik kokkuvõte, millest nähtub asjatundja erialane pädevus, tema tehtud uuringute aluseks olnud materjal, uuringute kirjeldus ja tulemused ning asjatundja järeldused.”;

160) paragrahvi 228 lõiget 1 täiendatakse pärast sõnu „on õigus“ tekstiosaga „30 päeva jooksul pärast uurimisasutuse menetlustoimingu tegemist või määruse kättesaamist ning“;

161) paragrahvi 228 lõige 2 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud isikul on õigus 30 päeva jooksul pärast prokuratuuri menetlustoimingu tegemist või määruse kättesaamist ning enne süüdistusakti koostamist esitada kõrgemalseisvale prokurörile kaebus prokuratuuri määruse või menetlustoimingu peale.“;

162) paragrahvi 228 lõige 6 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(6) Kui käesoleva paragrahvi lõiget 1 ja 2 nimetatud kaebuse lahendamise ajaks on prokuratuur süüdistusakti käesoleva seadustiku § 226 lõike 3 kohaselt kohtusse saatnud, edastatakse see kriminaalasja arutavale kohtule.“;

163) paragrahvi 229 lõikest 4 jäetakse välja sõnad „määruse koopia“;

164) paragrahvi 230 lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Kui on vaidlustatud uurimisasutuse või prokuratuuri tegevus, millega on rikutud isiku õigusi, ning kui isik ei nõustu kaebuse läbi vaadanud prokuratuuri määrusega, on tal õigus esitada kaebus maakohtule, kelle tööpiirkonnas vaidlustatud määrus või menetlustoiming on tehtud.“;

165) paragrahvi 233 lõikest 1 jäetakse välja sõnad „kriminaaltoimiku materjali põhjal“;

166) paragrahvi 233 lõiget 3 täiendatakse pärast tekstiosa „6. jaos“ tekstiosaga „ning §-s 263¹“;

167) paragrahvi 237 lõige 4 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(4) Kohtulikul arutamisel võivad kohtuistungist osavõtjad tugineda üksnes kriminaaltoimiku materjalile. Poolte nõusolekul on lubatud lisaks kriminaaltoimiku materjalidele esitada kohtule ka menetluslike asjaolude ning karistuse mõistmisega seotud asjaolude kohta käivaid andmeid. Kohus sekkub, kui menetlusosalised käsitlevad käesolevas paragrahvis nimetatata asjaolusid.“;

168) paragrahvi 237 lõige 5 tunnistatakse kehtetuks;

169) paragrahvi 238 lõike 1 punkti 3 täiendatakse pärast sõnu „loetletud alused” tekstiosaga „, süüdistatava nõusolekul käesoleva seadustiku § 202 lõike 1 alusel või omal algatusel käesoleva seadustiku § 202 lõike 1¹ alusel”;

170) paragrahvi 243 lõike 1 punkt 4 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„4) tsiviilkostja või kolmanda isiku isiku- ja kontaktandmed;“;

171) paragrahvi 243 lõige 2 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(2) Protokolli kinnitab prokurör. Tsiviilkostjale või kolmandale isikule protokolli tutvustamine talletatakse taasesitamist võimaldaval viisil.“;

172) paragrahvi 251 lõikest 3 jäetakse välja sõnad „narkomaanide sõltuvusravi või“;

173) paragrahvi 252 lõikes 2 asendatakse sõnad „akti koopiad“ sõnaga „akt“;

174) paragrahvi 253 punkti 2 täiendatakse pärast sõnu „sätestatud alused” tekstiosaga „, süüdistatava nõusolekul käesoleva seadustiku § 202 lõike 1 alusel või omal algatusel käesoleva seadustiku § 202 lõike 1¹ alusel”;

175) paragrahvi 254 lõikes 5 asendatakse sõnad „kohtuotsuse koopia“ sõnaga „kohtuotsus“;

176) paragrahvi 256² täiendatakse lõikega 1¹ järgmises sõnastuses:

“(1¹) Kui menetlustoimingute kohta on koostatud eraldi menetlusdokumendid, ei ole kiirmenetluses protokolli vaja koostada.”;

177) paragrahvi 256² lõikes 5 asendatakse sõnad „süüdistusakti ja kriminaalasja materjalide koopia“ sõnadega „süüdistusakt ja kriminaalasja materjalid“;

178) paragrahvi 257¹ lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Kui esineb mõni käesoleva seadustiku §-s 258 nimetatud alus, korraldab kohus enne kohtuliku arutamise algust korralduslike küsimuste lahendamiseks eelistungi.“;

179) paragrahvi 266 lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Kohtuistungit juhib kohtunik, tagades ausa kohtumenetluse põhimõtete järgimise ja menetlusosaliste õiguste kaitse. Kohtunik ei luba menetlusosalistel kohut eksitada ega menetlusõigusi kuritarvitada. Käesoleva seadustiku § 18 lõikes 1 nimetatud kriminaalasjades juhib istungit eesistuja.“;

180) paragrahvi 267 lõikes 3 asendatakse sõnad „resolutiivosa koopia“ sõnaga „resolutiivosa“;

181) paragrahvi 269 lõike 2 punkt 4 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„4) kohtusse toimetamine on raskendatud, süüdistataval on võimalik kohtulikust arutamisest osa võtta audiovisuaalses vormis vastavalt käesoleva seadustiku § 69 lõike 2 punktile 1 ning kohus on veendunud, et süüdistatava kaitseõigus on tagatud.“;

182) paragrahvi 269 lõiget 2 täiendatakse punktiga 7 järgmises sõnastuses:

„7) on juriidiline isik, kelle seaduslik esindaja ei ole kriminaalmenetlusest kõrvalehoidumise eesmärgil juhatuse liiget või liikmeid valinud või juhatuse liikme asukohta Eesti Vabariigis ei suudeta tuvastada, tema kohtusse kutsumiseks on tehtud mõistlikke pingutusi ning ilma temata on kohtulik arutamine võimalik.“;

183) paragrahvi 274 täiendatakse lõikega 7 järgmises sõnastuses:

„(7) Kohus võib lõpetada kriminaalmenetluse süüdistatava nõusolekul käesoleva seadustiku § 202 lõike 1 alusel või omal algatusel käesoleva seadustiku § 202 lõike 1¹ alusel.“;

184) paragrahvi 275 lõikes 5 asendatakse sõna „eeluurimiskohtuniku“ sõnadega „teise kohtuniku“;

185) paragrahvi 278 täiendatakse lõikega 4 järgmises sõnastuses:

„(4) Tõlgi osavõtu kohtuistungist võib korraldada tehnilise lahenduse abil, mis vastab käesoleva seadustiku § 69 lõike 2 punktis 1 nimetatud nõuetele.“;

186) paragrahvi 279 lõikes 1 asendatakse sõnad „süüdistusakti koopia“ sõnaga „süüdistusakti“;

187) paragrahvis 283 asendatakse sõna „allkiri“ sõnaga „kinnitus“;

188) paragrahvi 286¹ lõiget 2 täiendatakse punktiga 3¹ järgmises sõnastuses:

“3¹) asitõendi või dokumentaalse tõendi päritolu, terviklikkus või ehtsus ei ole tuvastatavad;”;

189) paragrahvi 287 lõiget 5 täiendatakse teise lausega järgmises sõnastuses:

„Kaugülekuulamine telefonitsi on lubatud vaid ülekuulatava ja süüdistatava nõusolekul.“;

190) paragrahvi 287¹ lõikes 3 ja § 293 lõikes 2 asendatakse sõnad „võtab tunnistajalt selle kohta allkirja“ sõnadega „see talletatakse taasesitamist võimaldaval viisil“;

191) paragrahvi 288 lõike 9 punktis 2 asendatakse sõna „dokumente“ tekstiosaga „dokumentaalseid tõendeid“;

192) paragrahvi 291 lõiget 3 täiendatakse punktiga 4 järgmises sõnastuses:

“4) ütlused on saadud isiku vahetul ülekuulamisel või videosalvestatud kaugülekuulamisel.”;

193) paragrahv 292 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

“§ 292. Eksperdi ja asjatundja ülekuulamine ning ekspertiisiakti ja kirjaliku arvamuse avaldamine

(1) Eksperdi ja asjatundja ülekuulamisel kohtus lähtutakse tunnistajate ülekuulamist reguleerivatest sätetest ja käesoleva seadustiku § 109 lõikest 2.

(2) Kohtumenetluse poole taotlusel võib kohus tõendina vastu võtta ekspertiisiakti või asjatundja koostatud kirjaliku arvamuse, mis kajastab piisavalt koostaja pädevust, tehtud uuringute käiku ja tulemusi ning koostaja eriteadmiste põhjal tehtud järeldusi.

(3) Kohtumenetluse poolte nõusolekul võib kohus käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud dokumendi tõendina vastu võtta ilma selle koostajat üle kuulamata.

(4) Käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud dokumendi esitamisel ja avaldamisel lähtutakse käesoleva seadustiku § 296 lõigetest 2–4.”;

194) paragrahv 292¹ tunnistatakse kehtetuks;

195) paragrahv 296 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

“§ 296. Asitõendi ja dokumentaalse tõendi esitamine

(1) Kohtumenetluse pool võib taotleda, et kohus võtaks tõendina vastu asitõendi või dokumentaalse tõendi, arvestades käesoleva seadustiku §-des 289¹, 290¹, 291, 292 ja 294 sätestatud piiranguid.

(2) Uurimistoimingu protokoll või kriminaaltoimiku muu dokumendi avaldamiseks esitab prokurör selle omal algatusel või teise kohtumenetluse poole taotlusel kohtule.

(3) Kui kohus võtab käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud tõendi vastu, siis loeb tõendi esitanud kohtumenetluse pool selle tervikuna või osaliselt ette või avaldab muul viisil, arvestades konkreetse tõendi olemust ning selle kasutamise eesmärki. Tõendi võib poolte kokkuleppel ja kohtu nõusolekul jätta avaldamata, kui avaldamata jätmine ei ole vastuolus kohtuistungiga avalikkuse põhimõttega.

(4) Kohtumenetluse pool võib tõendi avaldamise käigus kasutada näitlikke abivahendeid, mis ei ole tõendiks, kuid aitavad tõendit esitada, olemata samas eksitavad. Samuti võib pool tõendi avaldamise käigus esitada kohtule asitõendeid ja dokumentaalseid tõendeid.”;

196) paragrahvi 306 lõike 5 teine lause muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„Vead parandab kohus määrusega, mis saadetakse isikutele, kellele on väljastatud vigane otsus.“;

197) paragrahvi 310¹ lõikest 1 jäetakse välja sõnad „isikuvastases või alaealise vastu toime pandud kuriteos“;

198) paragrahvi 319 lõikes 2 asendatakse arv „15“ arvuga „30“;

199) paragrahvi 319 lõige 3 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(3) Vahistatud või vangistuses viibiv süüdistatav või tema kaitsja võib esitada apellatsiooni 30 päeva jooksul alates süüdistatavale kohtuotsuse kätteandmisest.“;

200) paragrahvi 328 lõikes 2 asendatakse sõnad „Kohtumääruse koopia“ sõnaga „Kohtumäärus“;

201) paragrahvi 337 lõike 2 punkti 1 täiendatakse pärast sõnu „välistavatel asjaoludel“ tekstiosaga „, süüdistatava nõusolekul käesoleva seadustiku § 202 lõike 1 alusel või omal algatusel käesoleva seadustiku § 202 lõike 1¹ alusel“;

202) paragrahvi 339 lõike 1 punkt 10 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„10) puudub kohtuistungis protokoll, välja arvatud käskmenetluse asjades või kui kohtuistungis on olemas heli- või videosalvestis;“;

203) paragrahvi 347 lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Kassatsioon vormistatakse digitaalselt.“;

204) paragrahvi 361 lõike 1 punkti 4 täiendatakse pärast sõnu „sätestatud alustel“ tekstiosaga „, süüdistatava nõusolekul käesoleva seadustiku § 202 lõike 1 alusel või omal algatusel käesoleva seadustiku § 202 lõike 1¹ alusel“;

205) paragrahvi 369 lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Riigikohtu kriminaalkolleeegiumile esitatav teistmisavaldus vormistatakse digitaalselt.“;

206) paragrahvi 369 lõike 3 punktis 2 asendatakse sõnad „teistmisavalduse koopia“ sõnaga „teistmisavaldus“;

207) paragrahvi 369 lõikes 4 asendatakse sõnad „selle kohtuotsuse koopia“ sõnaga „see kohtuotsus“;

208) paragrahvi 370 lõikes 4 asendatakse sõnad „materjalide koopia“ sõnaga „materjalid“;

209) paragrahvi 384 täiendatakse lõikega 4 järgmises sõnastuses:

„(4) Käesoleva paragrahvi lõigetes 1 ja 2 nimetatud isikutel on õigus kirjalikult loobuda määruskaebuse esitamise õigusest. Kaitsja võib määruskaebuse esitamise õigusest loobuda üksnes kaitsealuse kirjalikul nõusolekul.“;

210) paragrahvi 385 punkti 10 täiendatakse pärast sõnu „määruse peale” tekstiosaga „ja kahtlustatav või süüdistatav käesoleva seadustiku § 202 lõikes 1¹ sätestatud alusel kriminaalmenetluse lõpetamise määruse peale”;

211) paragrahvi 385 täiendatakse punktidega 29–33 järgmises sõnastuses:

„29) vangistuse täitmisele pööramise edasilükkamise määrus;
30) vangistuse täitmisele pööramisest loobumise määrus;
31) rahalise karistuse täitmisele pööramisest loobumise määrus;
32) rahalise karistuse tasumise pikendamise ja ajatamise määrus;
33) käesoleva seadustiku § 426 alusel tingimisi enne tähtaega vangistusest vabastamise määrus, välja arvatud eluaegsest vangistusest tingimisi vabastamise määrus.“;

212) paragrahvi 386 lõiget 1 täiendatakse punktiga 5¹ järgmises sõnastuses:

„5¹) käesoleva seadustiku § 390 lõikes 7 sätestatud juhul põhjendus, miks on kaebaja arvates Riigikohtu lahend selles asjas oluline seaduse ühetaolise kohaldamise või õiguse edasiarendamise seisukohalt;“;

213) paragrahvi 390 lõikest 3 jäetakse välja tekstiosa „või 4¹“;

214) paragrahvi 390 lõige 5 tunnistatakse kehtetuks;

215) paragrahvi 390 täiendatakse lõigetega 6 ja 7 järgmises sõnastuses:

„(6) Riigikohus otsustab ringkonnakohtu määruse peale esitatud määruskaebuse menetluse võtmise käesoleva seadustiku §-s 349 sätestatud järgides. Käesoleva paragrahvi lõikes 4 nimetatud kohtumääruse menetluse võtmine otsustatakse kümne päeva jooksul selle saamisest.
(7) Määruskaebuse läbivaatamisel ringkonnakohtus tehtud määruse peale saab Riigikohtusse edasi kaevata kriminaalmenetluse lõpetamise või sellest keeldumise määruse, juriidilise isiku jagunemise, ühinemise ja likvideerimise keelu põhjendatuse kontrolli, käesoleva seadustiku § 189 lõikes 3, §-s 402 ja § 403⁹ lõikes 1, süüteo menetluses tekitatud kahju hüvitamise seaduse § 17 lõikes 3 ning § 19 lõigetes 1 ja 3 nimetatud kohtulahendite peale ning käesoleva paragrahvi lõikes 4 nimetatud juhtudel. Määruskaebuse menetluse võtmine otsustatakse käesoleva seadustiku §-s 349 sätestatud järgides. Riigikohus võtab määruskaebuse menetluse üksnes juhul, kui Riigikohtu lahend selles asjas on oluline seaduse ühetaolise kohaldamise või õiguse edasiarendamise seisukohalt.“;

216) paragrahvi 395¹ lõikes 2 asendatakse sõnad „prokuratuuri taotlusel ja eeluurimiskohtuniku määruse alusel või“ sõnadega „kohtueelses menetluses prokuratuuri taotlusel ja kohtumenetluses prokuratuuri taotlusel või kohtu omal algatusel“;

217) paragrahvi 395¹ lõike 6 esimene lause muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„Psühhiaatrilise sundravi kohaldamise menetlusele allutatud isiku vahi all pidamise tähtaegadele kohtueelses menetluses kohaldatakse käesoleva seadustiku §-s 131¹ sätestatud.“;

218) paragrahvi 395¹ lõige 7 tunnistatakse kehtetuks;

219) paragrahvi 395¹ lõige 8 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(8) Psühhiaatrilise sundravi kohaldamise menetlusele allutatud isiku vahistamist, sellest teatamist ning selle vaidlustamist ja pikendamist toimetatakse vastavalt käesoleva seadustiku 4. peatüki 1. jao sätetele ja kohtumenetluses vastavalt käesoleva seadustiku 10. peatüki sätetele ning arvestades isiku vaimset seisundit.“;

220) paragrahvi 403¹ lõike 2 teine lause muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„Eraldamise määrus lisatakse ka uude toimikusse.“;

221) paragrahvi 403⁴ lõike 2 punkt 1 ja § 403⁶ lõike 1 punkt 1 muudetakse ning sõnastatakse järgmiselt:

„1) süüdistatava või süüdimõistetud isiku- ja kontaktandmed;“;

222) paragrahvi 403⁶ lõikes 2 asendatakse sõnad „Taotluse koopia“ sõnaga „taotlus“;

223) paragrahvi 408 lõige 5 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(5) Vahistamise ja vahistamisest keeldumise, riigi peaprokuröri taotlusel vahistamise pikendamise või sellest keeldumise, jälitustoiminguks loa andmise, väljaandmisvahistamise, isiku ravisutusse sundpaigutamise, vara arestimise, posti- või telegraafisaadetise arestimise, ametist kõrvaldamise ja ajutise lähenemiskeelu kohaldamise määrus, kahtlustatavana kinni peetud isikule või vabaduses viibivale kahtlustatavale või süüdistatavale tõkendina elektroonilise valve kohaldamise määrus, käesoleva seadustiku §-s 12 nimetatud määrused või kohtumäärus, mida ei saa vaidlustada, pööratakse täitmisele nende tegemisest.“;

224) paragrahvis 413 asendatakse sõnad „järgse kohtu täitmiskohtunik“ sõnadega „järgne kohus“;

225) paragrahvi 415 lõigetes 1–4, § 416 lõigetes 1 ja 2, § 417 lõigetes 3 ja 4, § 418 lõikes 2, § 426 lõigetes 2–4, § 427 lõigetes 3, 5 ja 6, § 429 lõikes 1, §-s 430, § 431 lõikes 3 ning § 432 lõigetes 1, 2, 3², 3⁴ ja 3⁵ asendatakse sõna „täitmiskohtunik“ sõnaga „kohtunik“ vastavas käändes;

226) paragrahvi 418 lõikes 1, § 420 lõikes 2, §-s 424, § 425 lõikes 1, §-s 426¹, § 427 lõigetes 1 ja 2, § 428 lõikes 2 ja §-s 430 asendatakse sõnad „järgse maakohtu täitmiskohtunik“ sõnadega „järgne maakohus“;

227) paragrahvi 419¹ tekst muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Elektroonilise valve täitmisele pööramiseks saadetakse kohtulahend kahtlustatava, süüdistatava või süüdimõistetud elukoha järgsele kriminaalhooldusosakonnale.

(2) Kohtulahendi saanud kriminaalhooldusosakonna juhataja määrab kahtlustatavale, süüdistatavale või süüdimõistetule kriminaalhooldaja, kelle ülesanne on valvata kohtulahendis märgitud kohustuste täitmise järele.

(3) Võimaluse korral määrab kriminaalhooldusosakonna juhataja kahtlustatavale, süüdistatavale või süüdimõistetule kriminaalhooldusametniku, kes on koostanud arvamuse ennetähtaegse vabastamise või elektroonilise valve kohaldamise võimalikkuse kohta.

(4) Kui isik rikub elektroonilise valve tingimusi, esitab kriminaalhooldaja kohtule või prokuratuurile viivitamata ettekande kohustuste täitmata jätmise kohta.

(4¹) Käesoleva seadustiku § 202 lõike 2 punktis 6 nimetatud alkoholi tarvitamise keelu täitmist kontrolliva elektroonilise seadme valve kohustuse rakendamisel järgitakse käesolevas paragrahvis sätestatud.

(5) Elektroonilise valve täitmise ja järelevalve korra kehtestab valdkonna eest vastutav minister määrusega.“;

228) paragrahv 419² muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„§ 419². Ravi täitmisele pööramine ja täitmine

(1) Seksuaalkurjategijate kompleksravi või karistusseadustiku § 75 lõike 2 punkti 5 kohaselt määratud ravi täitmisele pööramiseks saadetakse kohtuotsus või -määrus süüdimõistetu elukoha järgsele kriminaalhooldusosakonnale, kes valmistab ette ravi kohaldamise ja suunab süüdimõistetu vastava tervishoiuteenuse osutaja juurde.

(2) Ravikohustuse täitmise kontrollimiseks on kriminaalhooldajal õigus tutvuda ravi kestuse ja liigiga ning diagnoosi puudutava teabega.

(3) Ravikohustuse ettevalmistamise, täitmise ja järelevalve korra kehtestab valdkonna eest vastutav minister määrusega.

(4) Narkomaanide ravi ja seksuaalkurjategijate kompleksravi osutab psühhiaatrilise abi seaduse § 6 lõikes 2 nimetatud tervishoiuteenuse osutaja.“;

229) paragrahvi 421¹ lõikes 1 asendatakse sõnad „menetlusdokumendi koopia“ sõnaga „menetlusdokument“;

230) paragrahvi 422 lõikes 1 ja § 431 lõikes 1 asendatakse sõnad „pöörava maakohu täitmiskohtunik“ sõnadega „pöörav maakohus“;

231) paragrahvi 425 lõige 2 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(2) Kui süüdimõistetu on jäänud pärast kohtuotsuse tegemist, kuid enne karistuse täielikku ärakandmist vaimuhaigeks või nõdrameelseks või kui tal on tekkinud muu raske psüühikahäire, teeb karistuse täitmise asukoha järgne maakohus karistuse täitmisele pööramata jätmise või karistuse kandmisest vabastamise määruse. Sellisel juhul kohaldab kohus süüdimõistetule karistusseadustiku §-s 86 sätestatud psühhiaatrilist sundravi.“;

232) paragrahvi 426 lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Karistuse täitmise asukoha järgne maakohus võib pärast süüdimõistetu poolt karistusseadustiku §-s 76, § 76¹ lõikes 1 või §-s 77 sätestatud karistusaja ärakandmist vabastada süüdimõistetu vangistusest tingimisi enne tähtaja lõppemist. Kohus vabastab katseajaga tingimisi enne tähtaega vangistusest süüdimõistetu, kes oli kuriteo toimepanemise ajal noorem kui kaheksateistaastane, karistusseadustiku § 76¹ lõikes 2 sätestatud karistusaja ärakandmisel.“;

233) paragrahvi 428¹ lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Kui süüdimõistetu hoiab kõrvale või loobub talle määratud või mõistetud seksuaalkurjategijate kompleksravist, esitab ravi kohaldaja viivitamata kriminaalhooldajale esildise, milles teavitab kriminaalhooldajat süüdimõistetu ravile allumatuseset.“;

234) paragrahvi 428¹ lõige 4 tunnistatakse kehtetuks;

235) paragrahvi 432 lõike 3 esimene ja teine lause muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„Käesoleva seadustiku §-des 425–426¹ sätestatud küsimused ja süüdimõistetult vabaduse võtmisega seotud küsimused lahendab kohus süüdimõistetute osavõtul. Kohtusse kutsutakse prokurör, välja arvatud käesoleva seadustiku § 417 lõikes 3, § 427 lõigetes 1 ja 2 ning §-s 428 sätestatud juhul, ja süüdimõistetute taotlusel kaitsja ning kuulatakse ära nende arvamus.“;

236) paragrahvi 432 lõikes 3¹ asendatakse sõnad „täitmiskohtuniku juurde“ sõnaga „kohtusse“;

237) paragrahvi 432 lõige 3³ muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(3³) Käesoleva seadustiku §-des 425 ja 426 nimetatud küsimusi võib kohus läbi vaadata prokuröri osavõtuta, kui prokuratuur on edastanud kohtunikule oma seisukoha ning teatanud, et ei soovi küsimuse läbivaatamisest osa võtta.“;

238) paragrahvi 489²⁹ lõikes 2 asendatakse sõnad „maakohtu eeluurimiskohtunikule“ sõnaga „maakohtule“;

239) paragrahvi 489²⁹ lõikes 6 asendatakse sõnad „Eeluurimiskohtuniku või ringkonnakohtu“ sõnaga „kohtu“.

§ 2. Karistusregistri seaduse muutmine

Karistusregistri seaduses tehakse järgmised muudatused:

1) paragrahvi 12 lõike 4 punktist 13 jäetakse välja sõnad „narkomaanide sõltuvusravi või“;

2) paragrahvi 13 lõikest 2 jäetakse välja sõnad „narkomaanide sõltuvusravi või“;

3) paragrahvi 24 lõike 1 punkt 4 ja lõike 2 punkt 3 tunnistatakse kehtetuks.

§ 3. Karistusseadustiku muutmine

Karistusseadustikus tehakse järgmised muudatused:

1) paragrahvi 69 lõike 1 teine ja kolmas lause muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„Ühele päevale arestile või vangistusele vastab üks tund üldkasulikku tööd, ühele kuule vangistusele vastab 30 tundi üldkasulikku tööd ning ühele aastale vangistusele vastab 360 tundi üldkasulikku tööd. Üldkasulikku tööd ei mõisteta vähem kui viis tundi. Arest või vangistus asendatakse üldkasuliku tööga üksnes süüdlase nõusolekul.“;

2) paragrahvi 69² lõike 6 punkt 1 tunnistatakse kehtetuks;

3) paragrahvi 70 lõikest 1 jäetakse välja tekstiosa „või käesoleva seadustiku §-s 69² sätestatud narkomaanide sõltuvusraviga“;

4) paragrahvi 75 lõike 1 punkti 1 täiendatakse pärast sõna „kohtu“ sõnadega „või kriminaalhooldaja“;

5) paragrahvi 308 lõiget 1 täiendatakse pärast sõna „antud,“ sõnadega „või omaniku poolt kohtuliku hüpoteegi nõuete rikkumise eest“.

§ 4. Kriminaalhooldusseaduse muutmine

Kriminaalhooldusseaduses tehakse järgmised muudatused:

1) paragrahvi 2 punktist 2 jäetakse välja sõnad „või narkomaanide sõltuvusraviga“;

2) paragrahvi 2 punkt 4 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„4) kahtlustatav või süüdistatav, kellele on tõkendina kohaldatud elektroonilist valvet“;

3) paragrahvi 2 täiendatakse punktiga 8 järgmises sõnastuses:

„8) kuni kahekümne ühe aastane kahtlustatav või süüdistatav, kellele on tõkendina kohaldatud tegutsemiskohustust kriminaalmenetluse seadustiku § 128² lõike 1 punkti 6 kohaselt.“;

4) paragrahvi 31 lõikes 2¹ asendatakse sõna „vahistamise“ sõnadega „edasise tõkendi“;

5) paragrahvi 31 lõige 2² muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(2²) Kui kriminaalhooldusalune hoidub kõrvale talle määratud seksuaalkurjategijate kompleksravist, esitab selle rikkumise tuvastanud kriminaalhooldusametnik kohtule ettekande, mis sisaldab andmeid rikkumise asjaolude kohta, kokkuvõtet kriminaalhooldusaluse seletusest ning ettepanekut kompleksravi kohaldamise lõpetamiseks ja vangistuse täitmisele pööramiseks.“;

6) paragrahvi 32 lõige 4 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(4) Kriminaalhooldusaluse elukoha muutuse korral saadab kriminaalhooldaja viivitamatult kriminaalhooldusaluse kohta tehtud kohtulahendi või prokuröri määruse täitmiseks kriminaalhooldusaluse uue elukoha järgsele kriminaalhooldusosakonnale.“.

§ 5. Kriminaalmenetluse seadustiku rakendamise seaduse muutmine

Kriminaalmenetluse seadustiku rakendamise seaduse 1. peatükki täiendatakse §-ga 2⁶ järgmises sõnastuses:

„§ 2⁶. Toimiku pidamise ja teabevahetuse kriminaalmenetluses erisused pärast 2020. aasta 1. oktoobrit.

(1) Toimiku pidamine ja teabevahetus kriminaalmenetluses vastavalt kriminaalmenetluse seadustiku §-le 160¹ ja 160² toimub kuni menetlejatele tehniliste tingimuste loomiseni kriminaalmenetluse seadustiku enne 2020. aasta 1. oktoobrit kehtinud redaktsiooni kohaselt.

(2) Valdkonna eest vastutav minister kehtestab määrusega toimiku pidamise ja kriminaalmenetluses teabevahetuse ülemineku aja, tingimused ja korra.“.

§ 6. Tervishoiuteenuste korraldamise seaduse muutmine

Tervishoiuteenuste korraldamise seaduses tehakse järgmised muudatused:

- 1) paragrahvi 52 lõike 1 punkti 12 täiendatakse pärast sõna „sundravi“ sõnadega „ja narkomaanide ravi“;
- 2) paragrahvi 52 lõike 2 punktist 4 jäetakse välja sõnad „ja vangistuse asemel kohaldatud üheksa kuu pikkust narkomaanide sõltuvusravi“;
- 3) paragrahvi 52 lõige 5 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(5) Kui süüdimõistetu on nõustunud seksuaalkurjategijate kompleksraviga vastavalt karistusseadustiku §-le 69², kannab riik süüdimõistetu kompleksravi kulud vastavalt käesoleva paragrahvi lõike 2 punktile 4.“.

§ 7. Vangistusseaduse muutmine

Vangistusseaduses tehakse järgmised muudatused:

- 1) paragrahvi 5³ lõike 1 punkt 14 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„14) andmed isikute kohta, kellega tehakse koostööd kinnipeetavate hõive, kriminaalhooldusaluste üldkasuliku töö ning narkomaanide ravi ja seksuaalkurjategijate kompleksravi korraldamiseks;“;

- 2) seadust täiendatakse §-ga 74¹ järgmises sõnastuses:

„§ 73¹. Vangistuse tähtaja arvutamine

- (1) Isiku vangistuse tähtaega arvutatakse tema vanglasse karistust kandma saabumise hetkest, kui karistuse kandmise algus ei tulene kohtuotsusest.
- (2) Kui vangistus on mõistetud aastates arvutatava tähtajaga, saabub tähtpäev vangistuse viimase aasta vangistuse kandmise alguseks loetud kuul ja päeval.
- (3) Kui vangistus on mõistetud kuudes arvutatava tähtajaga, saabub tähtpäev vangistuse viimase kuu vangistuse kandmise alguseks loetud päeval.
- (4) Kui käesoleva paragrahvi lõigetes 2 ja 3 sätestatud korras arvutatav tähtpäev satub kuule, milles vastavat kuupäeva ei ole, loetakse tähtpäev saabunuks selle kuu viimasel päeval.
- (5) Kui vangistus on mõistetud päevades arvutatava tähtajaga, saabub tähtpäev ajavahemiku viimasel päeval.“;

- 3) paragrahvi 90 lõike 3 esimene lause tunnistatakse kehtetuks;

- 4) paragrahvi 90 lõige 5 tunnistatakse kehtetuks;

- 5) paragrahvi 94 täiendatakse lõikega 6 järgmises sõnastuses:

„(6) Vahistatule lubatakse pikaajalist kokkusaamist juhul, kui ei esine käesoleva seaduse § 25 lõike 1¹ punktides 2–4 sätestatud keeldumise aluseid ja tema suhtes ei ole kohaldatud kriminaalmenetluse seadustiku § 143¹ alusel lisapiiranguid.“.

§ 8. Väärteomenetluse seadustiku muutmine

Väärteomenetluse seadustikus tehakse järgmised muudatused:

1) seadustikku täiendatakse §-ga 29¹ järgmises sõnastuses:

„§ 29¹. Väärteomenetluse lõpetamine väärteo toimepannud isiku tuvastamatuse tõttu

(1) Kui kohtuvälises menetluses ei ole kindlaks tehtud isikut, kes on väärteo toime pannud, ning ei ole võimalik koguda lisatõendeid või nende kogumine ei ole otstarbekas, lõpetatakse menetlus. Menetluse võib mõne menetlusaluse isiku või väärteo suhtes lõpetada ka osaliselt.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 ettenähtud aluste äralangemise korral uuendatakse menetlust käesoleva seadustiku § 58 lõikes 1 sätestatud korras.“;

2) paragrahvi 30 lõiget 1 täiendatakse punktiga 1¹ järgmises sõnastuses:

„1¹) väärtegu on vähetähtis ja väärteo toimepannud isiku väljaselgitamine on ebatõenäoline või menetluse läbiviimine oleks väärteo asjaolusid arvestades ebamõistlikult kulukas;“;

3) paragrahvi 40 täiendatakse lõikega 4 järgmises sõnastuses:

„(4) Kui isik kutsutakse menetleja juurde käesoleva seadustiku § 41 lõike 1 kohaselt telefoni või muu tehnilise sidevahendi abil, märgitakse käesoleva paragrahvi lõikes 3 sätestatud teatisele telefoni või muu sidevahendi number, millel on kutse edastatud.“;

4) paragrahvi 41 lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Kutse edastatakse telefoni või muu tehnilise sidevahendi abil, antakse isikule allkirja vastu kätte käesoleva paragrahvi lõike 2 kohaselt, toimetatakse isikule kätte postiga väljastusteatega tähtkirjana lõike 3 kohaselt, saadetakse elektrooniliselt lõike 4 kohaselt või tehakse kättesaadavaks e-toimiku süsteemi kaudu lõike 4¹ kohaselt.“;

5) paragrahvi 41 täiendatakse lõikega 1¹ järgmises sõnastuses:

„(1¹) Kutse toimetatakse kätte kirjalikult, kui isik avaldab selleks soovi.“;

6) paragrahvi 50² täiendatakse lõikega 1¹ järgmises sõnastuses:

„(1¹) Väärteotoimikut võib pidada täielikult digitaalselt e-toimiku süsteemis. Digitaalse väärteotoimiku pidamisel:

1) võib dokumendi allkirjastamine või allkirjaga antud kinnituse andmine toimuda digitaalselt või asendatuna taasesitamist võimaldavas vormis antud kinnitusega;

2) toimub dokumendi kätteandmine ja edastamine kriminaalmenetluse seadustiku §-s 160² sätestatud korras;

3) kohaldatakse kriminaalmenetluse seadustiku § 160¹ lõigetes 4 ja 5 sätestatud;

4) jäetakse kohaldamata käesoleva seadustiku sätted, mille järgimine on otstarbekas pabertoimiku korral.“;

7) paragrahvi 73 lõike 1 punkti 2 ja § 75 lõike 2 punkti 2 täiendatakse pärast arvu „29“ tekstiosaga „, 29¹“;

8) paragrahvi 75 täiendatakse lõikega 3¹ järgmises sõnastuses:

„(3¹) Väärteomenetluse lõpetamisel võib jätta määruses käesoleva paragrahvi lõike 2 punktis 1 nimetatud põhjenduse esitamata. Lihtsustatud määruses märgitakse menetlusosalise ja menetlusvälise isiku õigus esitada kümne päeva jooksul alates määruse koopia saamisest kohtuvälisele menetlejale taotlus põhistatud määruse saamiseks. Taotluse saamisest viieteistkümne päeva jooksul koostab kohtuväline menetleja põhistatud määruse.“;

9) paragrahvi 76 lõige 2 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(2) Kaebuse kohtuvälise menetleja määruse peale väärteomenetluse lõpetamise või konfiskeerimise otsustamise kohta väärteomenetluse käigus võib menetlusosaline või menetlusväline isik esitada 15 päeva jooksul alates määruse koopia kättesaamisest või kui väärteomenetlus on lõpetatud lihtsustatud määrusega, 15 päeva jooksul alates põhistatud määruse koopia kättesaamisest.“;

10) paragrahvi 90 täiendatakse lõikega 1¹ järgmises sõnastuses:

„(1¹) Menetlusosalise isiku nõusolekul võib ta väärteoasja arutamises osa võtta audiovisuaalses vormis vastavalt kriminaalmenetluse seadustiku § 69 lõike 2 punktile 1.“;

11) paragrahv 105 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„§ 105. Kohtuistungis salvestamine ja protokollis koostamine

(1) Kohtuistung helisalvestatakse. Kohus võib kohtuistungis või selle osa ka videosalvestada. Kohtuistungis võib jätta erandjuhul salvestamata, kui enne istungit või istungis käigus ilmneb, et salvestamine on tehniliselt võimatu, ning kui kohus on veendunud, et istungis läbiviimine salvestamiseta on otstarbekas ja kohtumenetluse poolte huvidega kooskõlas.

(2) Kohtuistungis protokoll koostatakse, kui kohtuistungis kuulatakse üle tunnistajat või eksperti või kui seda nõuab kohtumenetluse pool. Kohus koostab kohtuistungis protokollis viisil, mis võimaldab kohtuistungis helisalvestist kuulata. Protokollis kantakse käesoleva paragrahvi lõikes 3 sätestatud andmed ning märged, mis viitab helisalvestise vastavale osale. Kui kohtuistungis protokollis ei koostata, peavad kohtumenetluse poolte taotlused sisalduma kohtuotsuses.

(3) Kohtuistungis protokollis kantakse:

- 1) istungis kuupäev ja koht ning istungis alguse ja lõpu aeg;
- 2) kohtu nimetus ja koosseis;
- 3) kohtumenetluse poolte ning kohtuistungis sekretäri, tõlgi ja eksperdi nimed;
- 4) arutatava väärteoasja nimetus;
- 5) kohtumenetluse pooltele ja teistele isikutele nende õiguste ja kohustuste selgitamine;
- 6) ajalises järjestuses kohtu toimingute nimetused ning toimingute tingimuste, käigu ja tulemuste sisu;
- 7) avaldused, taotlused ja nende lahendused;
- 8) kohtuistungis tehtud määruste nimetused;
- 9) kohtuvaidluses poolte esitatud taotlused;
- 10) kohtuotsuse või määruse tegemine nõupidamistoas;
- 11) kohtuotsuse või määruse kuulutamise aeg ja edasikaebamise korra selgitamine;
- 12) kuupäev, millal lahend on kohtus kohtumenetluse pooltele kättesaadav;

- 13) kaebeõigusest loobumine, millest teatati kohtuotsuse kuulutamisel.
- (4) Kohtuistungis protokoll ja helisalvestis registreeritakse viivitamata e-toimiku süsteemis.
- (5) Kohtuistungis heli- või videosalvestis on kohtuistungis protokollis osa.
- (6) Kohtuistungis helisalvestamisele ja käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud viisil protokollis koostamisele ning kohtuistungis protokollis ja salvestise kohtumenetluse pooltele kättesaadavaks tegemisele esitatavad nõuded kehtestab valdkonna eest vastutav minister määrusega.“;

12) paragrahv 106 tunnistatakse kehtetuks;

13) paragrahvi 114 lõikest 2 jäetakse välja sõnad „§ 54 kohaselt tehtud hoiatamisotsuse peale või“;

14) seadustikku täiendatakse §-ga 120¹ järgmises sõnastuses:

„§ 120¹. Väärteomenetluse lõpetamine väärteomenetlusest loobumisel

(1) Maakohtunik lõpetab väärteomenetluse käesoleva seadustiku § 29 lõike 1 punktis 1 sätestatud alusel kohtuistungis korraldamata ja menetlusosalisi välja kutsumata, kui kohtuväline menetleja loobub menetlusalust isikut väärteo toimepanemises süüdistamast.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud juhul võib jätta väärteomenetluse kohtulikus eelmenetluses lõpetamata, kui see on vajalik muu kaebuses esitatud taotluse lahendamiseks.“;

15) paragrahvi 126 täiendatakse lõikega 1¹ järgmises sõnastuses:

„(1¹) Menetlusaluse isiku nõusolekul võib ta kaebuse kohtulikust arutamisest osa võtta audiovisuaalses vormis vastavalt kriminaalmenetluse seadustiku § 69 lõike 2 punktile 1.“;

16) paragrahvi 150 lõike 1 punkti 10 täiendatakse pärast sõna „allkiri“ sõnadega „, välja arvatud, kui kohtuistungis on olemas heli- või videosalvestis“;

17) paragrahvi 192 lõiget 2 täiendatakse punktiga 5¹ järgmises sõnastuses:

„5¹) käesoleva seadustiku § 196 lõikes 4 sätestatud juhul põhjendus, miks on kaebaja arvates Riigikohtu lahend selles asjas oluline seaduse ühetaolise kohaldamise või õiguse edasiarendamise seisukohalt.“;

18) paragrahvis 207 asendatakse tekstiosa „§-des 201, 203 ja 204“ tekstiosaga „§-s 204 ning § 209 lõigetes 2 ja 4“.

§ 9. Äriseadustiku muutmine

Äriseadustikku täiendatakse §-ga 58¹ järgmises sõnastuses:

„§ 58¹. Jagunemise, ühinemise ja likvideerimise keelu all oleva äriühingu kandest tegemise keeldumine

Äriregistrisse ei tehta kannet, kui kriminaalmenetluse ajal jagunemise, ühinemise või likvideerimise keelu all olev äriühing esitab kandeavalduse äriühingu jagunemiseks, ühinemiseks või likvideerimiseks.,,

§ 10. Seaduse jõustumine

(1) Käesolev seadus jõustub 2020. aasta 1. juunil.

(2) Käesoleva seaduse § 1 punktid 107–109 ja 142–144 jõustuvad 2020. aasta 1. oktoobril.

(3) Käesoleva seaduse § 1 punktid 148, 172, 228, 233 ja 234, § 2, § 3 punktid 2 ja 3, § 4 punktid 1 ja 5, § 6 ja § 7 punkt 1 jõustuvad 2020. aasta 1. jaanuaril.

Henn Põlluaas
Riigikogu esimees

Tallinn, 2019

Algatab Vabariigi Valitsus

Allkirjastatud digitaalselt

[Allkirjastaja nimi ja ametinimetus]